

**"הגביר הסכים להעמיד
12 אלף דולרים לצורך
שכירת מסוק. אמרתי
למרן הגרי"ש אלישיב
זצ"ל, "בתוך כמה דקות
הרבי יושב במסוק וממשיך
ללמוד בלי שום הפרעה"**

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת בשלח תשפ"ד | גליון מס' 415 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

ומורינו הרב גלאי לא הרפה: הרב אברמוב, קח ממנו את המספר שלו. ותמהתי, איך אקח את המספר שלו, וכי אני אנסה להרויח מזה שהוא רוצה ברכה?! הרב גלאי המשיך בשלו: אני אומר לך קח את המספר שלו. כשהרב גלאי ראה שאני מתקשה לקחת את המספר שלו, הוא פנה אל אותו אדם ואמר לו...

הגאון רבי יחזקאל אברמוב שליט"א ראש כוללי וישיבת 'כתר תורה' על השגחה פרטית בכל צעד ושעל

וַיֵּאֱמִינוּ בַד' וּבַמַּוְשָׁה עֲבָדוּ (יד לא)

ומוסיף הגר"ח דבר נורא: "ואף על פי כן מי שרוצה לראות רואה גם היום". דבריו מדויקים להפליא, אין הדבר תלוי רק לפי מה שהאדם צדיק יותר, אלא הדבר תלוי לפי מי שרוצה לראות, מי שרוצה לראות רואה את הקב"ה גם היום.

ממשיך ה"ארחות יושר" ומביא: "ויספר החזון איש על עצמו שכשהיה במינסק בזמן המלחמה לא היה לו פספורט, ושם מי שנתפס בלי פספורט היו יורים בו מייד. ושמע שבאו חיילים לעיר לחפש והלך לברוח מהעיר, רק טעה ובמקום לברוח לצד השני ברח לצד שהחיילים עמדו, והם עמדו שם בשתי שורות והוא עבר ביניהם

הרמב"ן כותב את דבריו המפורסמים: "ומן הניסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בניסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברנו ומקרנו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד...הכל בגזירת עליון".

יסוד הדברים האמורים הם לדעת שהקב"ה באמצעות הניסים המפורסמים בא להראות לעולם שהוא משגיח על העולם והוא יודע בכל מה שקורה בכל פרט ופרט גם הנסתרים. וכמו שבניסים הגדולים, שאין חולק כי הם מאיתו יתברך, הרי אף בדברים הקטנים ביותר הוא יודע כל מה שקורה בכל פרט ופרט. גם בדברים הפשוטים והנסתרים, ואם האדם לא מאמין בזה אין לו חלק בתורת משה!.

ועד היכן הדברים מגיעים, שבדורות האחרונים היו מעשים שבהם ראו השגחה אלוקית גלויה, מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל ב"ארחות יושר" מביא: "ושמעתי מגיסי הגאון הצדיק רבי שאול ברזם שאמר שמרן החזון איש אמר לו, שעד הדור האחרון היו רואים כולם השגחה על גדולי ישראל.

והגאון רבי אלעזר משה מפינסק היו הגויים דוחפים אותו שידרוך על שדותיהם כי כולם ידעו שהשדה שהוא דורך עליה מתברכת. והגדול ממינסק היו בעירו כלבים רעים שכל העובר שם היו מתנפלים עליו, וכשהגדול הנ"ל היה עובר היו בורחים וזה ידעו כל העיר. רק בדור האחרון ממש בטל זה, כנראה להגדיל הנסיון בעקבתא דמשיחא".

ואף אחד לא אמר לו דבר עד שעבר עד הסוף, וברח משם. ואמר שהיה בטוח שלא ינזק בשביל שגמר אז לכתוב ספרו על עירובין. [הוא ברח כי צריך לעשות השתדלות]. עד כאן מה שסיפר לי הגר"ש ז"ל בשם מרן זצ"ל. וכנהג יש מעשיות לרוב על גדולי ישראל עדויות נאמנות שאי אפשר להכחישן, והרוצה לראות רואה".

כך הם פני הדברים, ממש כדברי הגר"ח: "מי שרוצה לראות רואה. ואכן, זוכים אנו לראות כסדר את ההשגחה הגלויה, בעניני הכוללים בפרט, ויש עמי מעשים לרוב. אספר מעט מהם.

מעשה שאנו זכינו לראות - בהשגחת ה' גלויה

בהקשר לזה, יש עימונו כמה מעשים שזכינו וראינו השגחת ה' גלויה לטובת הכוללים. ואחד מאלף מהם מצאתי: לפני כמה חודשים, בסוף החורף דאשתקד, הייתי בחו"ל יחד עם מוריני הגר"ש גלאי שליט"א, ובין השאר השתתפנו שם בכמה חתונות. באחת החתונות, בהייתי יושב ליד מוריני הגר"ש, אשר בזמנים אלו אני דואג שלא ידחקו את הרב אנשים רבים, ניגש יהודי לבקש ברכה מהרב. אומר לו הרב: אתה רוצה ברכה? "שתהיה לך שייכות" ובעודו אומר זאת החווה הרב גלאי באצבעו עלי, כלומר: שיהיה לו קשר איתי ויסייע לי לכוללים. והנה הרב גלאי שליט"א אף פעם לא שולח אלי אנשים שיהיה להם שייכות איתי. ויהי הדבר לפלא.

והנה הרב גלאי לא הרפה. והוא פנה אלי: הרב אברמוב, קח ממנו את המספר שלו. ואמנם תמהתי. איך אני אקח את המספר שלו, וכי אני אשתמש ואנסה להרויח מזה שהוא רוצה ברכה?! אני לא מסוגל. לא בשבילי!. הרב גלאי המשיך בשלו: אני אומר לך קח את המספר שלו. כשהרב גלאי ראה שאני מתקשה לקחת את המספר שלו, הוא פנה אל אותו אדם שביקש ברכה ואמר לאותו אדם שביקש ברכה: כפי שהנך רואה, הוא לא יקח ממך את המספר שלך, קח אתה את המספר שלו. לזה הסכמתי. ואכן, מסרתי לו את המספר שלי, ואני מסיח דעתי מהסיפור.

בהיותי ברכב יחד עם הרב גלאי

בתום שהותנו בשמחה, בהיותי ברכב יחד עם הרב גלאי, שאל אותי הרב: למה לא רצית לקחת את המספר שלו? השבתי: לא הייתי מסוגל להשתמש בזה בצורה כזו, הרגשתי כאילו אני 'סוחט אותו'. הנה הוא רצה ברכה, וכדי לקבל ברכה הוא יצטרך להביא לי כסף. ואילו הייתי מכיר אותו, ניחא, אבל אני אפילו לא יודע מי הוא. המשכתי ושאלתי: הרב מכיר אותך? הרב השיב לי: אני לא מכיר אותך, אבל הרגשתי שזה מה שנכון, הוא פנה אלי, ואני הפניתי אליך, ואני חשבתי שזה טוב לך וטוב לו.

המשך המעשה היה שבהמשך הלילה קבלתי טלפון מאותו יהודי שביקש ברכה. הוא אומר לי שהוא זה שנפגש איתנו בחתונה. ועל-כן הוא שואל אותי מתי אנו יכולים לדבר? אמרתי לו: מחר בבוקר. וסיכמנו שנדבר בטלפון בעשר בבוקר שלמחרת. משום מה - כעבור זמן מה שכחתי מהסיפור, הייתי בכלל באזור אחר בפאתי ברוקלין. זה היה כבר בשעה אחת בלילה, הורדתי את הרב גלאי באכסניה

שלו, ובתוך כך אני תוהה איפה אני הולך ללון הלילה. בלית ברירה, נזכרתי יש אחד מתומכי הכולל, שאני יודע שיש לו איזה חדרון אירוח שאני תמיד יכול להיכנס וללון, מבלי להודיעו, ושמתי פעמי לשם.

בהיות שהשעה היתה מאוחרת מאד, השארתי הודעה לבעל האכסניה, שנכנסתי לחדר האירוח שלו ללון שם, כדי שידע שאני שם, ושאני אבוא איתו לשחרית. ואכן, בבוקר הוא קם ושמע את ההודעה והמתין לי, וכך יצאנו יחדיו לשחרית, במרחק נסיעה משם, היות ולא היה מניני תפילה בקרבת מקום.

אחרי שחרית בעל האכסניה הציע לי לאכול עמו בביתו פת-שחרית, אך בני-ביתו העדיפו שהפעם יזמינו את האוכל [כפי שמצוי שם לרוב]. אמנם אחרי כמה נסיונות, לא עלה בידו של בעל האכסניה להזמין, בלית ברירה הציע לי כתחליף לנסוע לאיזו מקום מסויים לאכול שם את ארוחת הבוקר. ואף שאני בדרך כלל לא נוסע למקומות לאכול, למרות שבארה"ב זה מצוי, הפעם נענית לבקשתו.

אנחנו נוסעים עשרים דקות לאותו מקום. שכאמור, לי זה הפעם ראשונה שאני נמצא במקום הזה, ובכלל, המקום ההוא כלל לא נמצא בישוב יהודי, כאשר מוקפים אנו סביבנו באנשים שונים לגמרי. והנה הגענו למקום בשעה חמישה לעשר. בשתי דקות לעשר אני לפתע מבחין באדם שנכנס, ואני מביט בו ושואל את עצמי: רגע, זה לא אותו אחד מהחתונה אתמול בלילה?! אני ניגש ושואל אותו האם זה אכן הוא, והוא משיב לי בחיוב. שאלתי אותו: מה אתה עושה פה, הרי אתה בכלל לא מהאזור, הלא אתה מהאזור ששם התקיימה החתונה שזה מרחק שעה וחצי נסיעה משם? הוא ענה לי: ידעתי שבעשר אני צריך לדבר איתך בטלפון, אמרתי לעצמי בדרך למקום עבודתי, שאשב לאכול באיזה מקום בצורה רגועה ואדבר איתך. וכך באורח פלאי בשעה עשר בדיוק מצאתי את עצמי יושב ומדבר אתו פנים בפנים, וברור שבאופן כזה התועלת גדולה לאין ערוך], ומאז ב"ה הוא מידידי הכולל הטובים. והנה היה זה השגחה מופלאה לאורך כל השתלשלות הדברים, כיון שיכול הייתי לישון במקום אחר, וגם אם כן הייתי אוכל בביתו וכנהג כנהג, אבל הקב"ה סיבב בכל הסיבות שכך בדיוק ניפגש.

והנה כשהתבוננתי בעומק הסיפור שקרה עימי, שאלתי את עצמי, מה הפירוש בסיפור הזה? מה הקב"ה עשה פה? הבנתי שהקב"ה אומר לי: מה אתה חושב, כאילו אתה עושה ככה וזה ככה? וההשתדלות הזו תצליח והמעשה הזה יביא את התוצאה הזו?! אני דואג לך! אני מסדר לך את מה שאתה צריך. ומלבד זה גם שמעתי איך הקב"ה אומר לי אני משגיח עליך אני מסדר לך את מה שאתה צריך, איך שהפגיש אותי בהשגחה מופלאה שכזו, באופן שלא יעלה על הדעת כלל. אין זאת רק שהוא עושה ומעשה לכל המעשים, וההשתדלות שלנו לא פועלת דבר, אלא הכל בהשגחתו הפרטית על כל צעד ושעל.

(קטעים נבחרים מתוך הספר 'באמונתו יחיה')

אמרת קמיה רבינו. הנה אנו שומעים כאן תמיד לצרכי רפואה - ללמוד את הדבר שכנגדו, לדוגמא לכאבי רגלים ללמוד הל' חול המועד, ורבינו מכנה רפואות אלו: "רגל ברגל". לבעיה באברים הפנימיים - ללמוד הלכות טריפות, כאב שיניים ללמוד הל' בכורות במס' בכורות. והרי אין מתרפאין בדברי תורה?

על הסגולות והרפואות - משיחותיו של

הגאון רבי אליהו מן שיבדלט"א עם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

כִּי אֲנִי ד' רַפְאָה (טו כו)

חולה המבקש לאחרים תלמודו לזכותי, האם זה ממעט ללומדים מזכותם?

הלימוד אינו ממעט מזכות הלומדים. ויועיל לחולה רק מה שמוסיף בלימודו בגלל ומחמת רפואתו, בין בכמות בין באיכות, תוספת זו יכולה להועיל.

בהזדמנות אמר רבינו: הרפואה היא משום שחברו הוא גורם ללימודו. [ומה שמובא בספר "רוח חיים" ריש אבות את המעשה עם הט"ז שבזכות שיעורו התרפא החולה אע"פ שהחולה לא גרם לאמירת השיעור, שם אפשר לבאר שהכוונה שהתפילה תועיל בזכות התורה]. אברך חולה וחמותו מעוניינת לארגן קבוצת אברכים שיסעו מבני ברק לכותל המערבי, ויאמרו שם את כל ספר תהילים.

האם אפשר לומר לה שעדיף שאותם אברכים ילמדו 4 שעות ברציפות, ואח"כ יאמרו כמה פרקי תהילים לרפואתו, וזה יותר טוב. א. כי נחסוך את ביטול התורה של הנסיעה, ב. כי באמירת כל ספר תהילים קשה להתפלל בכוונה, ג. כי תפילתם תהיה אחר לימוד כמה שעות ברציפות?

לימוד עדיף

4 שעות אלו היו לומדים בלא"ה רק המיוחד כאן היא הרציפות, האם גם בכהאי גוונא הרציפות הזו קודמת לנסיעה לכותל? גם הרציפות סגי לזה.

מעוניינים להתחזק לרפואה שלימה, מה יעשו לגברים, לנשים? גברים שילמדו דבר חדש וזה חיזוק בתורה וכגון קדשים זרעים טהרות. נשים שיתפללו מעריב. במשנה ברורה כתב בסימן ק"ו סק"ד, שהן פטורות והחזון איש סבר שרק בעת הצורך יש להקל. לכמה זמן לקבל על עצמם? הגברים כמה שרוצים, הנשים שיקבלו עליהן מעריב תמיד.

רפואת התורה ורפואת הצדיקים

הגמרא בעירובין נ"ד מונה והולכת "החש בראשו יעסוק בתורה שנאמר וכו' חש בגרונו יעסוק בתורה שנאמר וכו' חש במעיניו יעסוק

בתורה שנאמר וכו' חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא", מדוע אם כן אמרו בתחילה ראשו, גרונו ומעיניו, ואפשר לבאר עפ"י מה שרבונו נוהג לומר כי לכל איבר יעסוק בתורה בענין השייך לו כגון ראשו הל' תפילין אבריו הפנימי הלכות טרפות וכו', הסכים רבינו לביאור הנ"ל. ואמר עוד:

כי כיון שיש פסוק מיוחד לחש בראשו, התורה תועיל לכאב ראש עוד יותר מאשר לכל גופו, וכן לשאר דברים שהוזכרו במפורש שם בגמרא. רופא ירא שמים נכנס לרבינו והזכיר את דברי הגמרא בעירובין נ"ד חש בראשו יעסוק בתורה וכו', ואמר: לפי זה, אני יכול לסגור את המרפאה, די אם אתלה בפתח המרפאה את לשון הגמרא. השיב לו רבינו: הרי לא שומעים לעצה זו, וזה הדבר הקשה ביותר למתרפאים, להתנהג כך הוסיף עוד לאמר: כי דברי הגמרא הם לא רק כאשר כואב וכרפואה, אלא גם כמניעה לכאב, ולמחלה שלא תבוא.

אח"כ שאל הרופא את רבינו, הנה יש מיחוש ויש חולי, ובגמרא אמרו "חש" אולי כוונתם רק לגבי החש בראשו ולא מחלה, כי הנה ראינו הרבה ת"ח שעוסקים בתורה ושי להם חולי. אמר לו רבנו: אין זה נכון, ולא רק למיחוש אלא מועיל גם למחלה, ואין אנו יודעים חשבונות שמים. יש חשבונות ויש ענין של גלגול קודם.

אמרת קמיה רבינו. הנה אנו שומעים כאן תמיד לצרכי רפואה - ללמוד את הדבר שכנגדו, לדוגמא לכאבי רגלים ללמוד הל' חול

המשך בעמוד 9

"הגביר הסכים להעמיד 12 אלף דולרים לצורך שכירת מסוק. אמרתי למרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, "יוצאים מכאן, בתוך כמה דקות הרבי יושב במסוק וממשיך ללמוד בלי שום הפרעה. במירון, יפנו מקום, הרבי יגיע אל הציון בלי שום עיכוב!!!" מרן היפך בדעתו לשניות אחדות ואמר "א גוטע דערהער", כלומר זה רעיון יפה"

הגאון רבי משה פריד שליט"א, עם סיפורי הוד נפלאים משולי אדרתו של מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל

יעקב א. לוסטיגמן

הוא מבקש מחילה על מה שדיבר בעבר, אבל מרן ביטל את דברי ואמר "שידבר עלי כמה שהוא רוצה".

ביקשתי ממנו שיגיד שלוש פעמים, ומרן חיך והשיב לי שמספיק פעם אחת...

הפעם השנייה היתה כשיצר איתי קשר יהודי מחוגי הקנאים, שמספר שנים קודם לכן דיבר נגד מרן זצ"ל. היתה אז מערכה סוערת לגבי כביש בר אילן, ובאותה עת היו כאלו שרח"ל עשו פעולות נגד מרן זצ"ל. אותו אחד שפנה אלי לא עשה שום דבר בפועל, אבל הוא כן דיבר עם חבריו נגד מרן זצ"ל, ולאחר שנים נכנס בו פחד נורא, הוא הבין את הטעות וביקש מחילה.

הפעם כבר השקעתי יותר מחשבה, איך אפשר לעשות את זה בצורה שהרבי אכן יקבל את הדברים. החלטתי לפנות אליו ביום שישי אחר הצהריים, זה היה הזמן היחיד בשבוע שבו הייתי עם מרן זצ"ל לבד, כל השאר היו עסוקים בהכנות לשבת קודש, וכך יצא שהיה לי זמן מסוים שהייתי איתו לבד.

"אמרתי למרן זצ"ל, רבי, יש יהודי שפעם דיבר דיבורים שאינם

בשבוע שעבר הבאנו כאן את חלקה הראשון של השיחה המרתקת שערכנו עם הגאון רבי משה פריד שליט"א, מרבני ודייני ק"ק בעלזא בבית שמש, מחבר השו"ת והגליונות הנפלאים 'וישמע משה', וחביבם של כל גדולי הפוסקים בדורנו.

השיחה עסקה בקשר הייחודי שהיה להגר"מ פריד עם מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שהפגין כלפיו חיבה יתירה.

"מרן זצ"ל היה אדם מאוד רציני ולא שם לב למה שקורה סביבו", אומר הרב פריד, "במשך השנים הוא התמודד לא פעם עם רדיפות והתנגדות של כל מיני גורמים מכל מיני סיבות, מעולם לא שת לבו לזה, אבל ידוע מאמר חז"ל "היזהרו בגחלתן" וכו', ובמשך השנים שזכיתי להיות במחיצתו של מרן זצ"ל, הייתי שותף לשלושה מקרים של בקשת מחילה, כאשר אספר.

"המקרה הראשון היה של איזה אדם, שבאחת הפרשות הציבוריות שבהם היתה התנגדות לרב אלישיב, תפס משום מה את הצד שכנגד, אף שלא היה בכלל מישהו ששאל לדעתו ולא היתה לו שום השפעה בעניין זה. הוא ניצל איזו במה שניתנה לו במקום מסוים, ונשא דברים חריפים נגד מרן זצ"ל.

"בתוך זמן קצר היתה בו יד ה', והוא שילם מחיר כבד מאוד, שאין כאן המקום לפרט. לאחר תקופה הוא הבין את הטעות שלו, והחליט לבקש מחילה ממרן הרב אלישיב זצ"ל. הוא פנה למקורבים ואמר שהוא רוצה לבקש מחילה, אולי ירפא ה' למכתו, והמקורבים אמרו לו שכדאי לו לנסות דרכי, שאני אנסה להמליץ טוב עליו.

"הוא הסביר לי את המצב ואמר לי שהוא מאוד מקווה שאצליח לבקש מהרבי מחילה עבורו, אני כמובן פחדתי מאוד, אבל הבקשה שלו נגעה ללבי, והחלטתי לנצל איזו עת רצון שתזדמן לידי בקרוב, כדי לבקש מחילה.

"ואכן, בהזדמנות קרובה, אמרתי למרן זצ"ל שפלוגי דיבר אודותיו בצורה שאינה הולמת בגלל איזה עניין בהשקפה וכו', ושהוא נפגע בעקבות כך קשות במכה שבאה עליו, וכעת הוא מבקש מחילה... השיב לי מרן בקצרה: "תגיד לו שהוא יכול להמשיך לדבר עלי כמה שהוא רוצה".

"אמרתי למרן זצ"ל, שהוא כבר לא רוצה לדבר חלילה לרעה, ההיפך,

פעם שמעתי ממרן ראש הישיבה רבינו הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל, מעשה שהיה

"רבות כבר דובר וסופר על ההתמדה של מרן זצ"ל. היא היתה באופן שאין לתאר ואין לשער, ממש בלתי נתפס להבין שכן אנוש מסוגל להיות שקוע כל כך בלימוד למשך שעות ארוכות בלי שום הפסק. "פעם שמעתי ממרן ראש הישיבה רבינו הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל, מעשה שהיה עם בחור אחד שגדל במשפחה שאינה שומרת מצוות, וביום מן הימים החליט להתקרב אל ה' ואל תורתו ולחזור בתשובה שלימה. "אביו של הנער לא ראה בעין יפה את השינוי בהנהגותיו של בנו, וניסה להשפיע עליו שיעצור את התהליך, אבל הבן נשאר בשלו והתעקש על שמירת המצוות ולימוד התורה.

"האבא שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות, שמע על מרן הגרי"ש אלישיב, והחליט שהוא יבוא אליו יחד עם בנו. "אם הרב אלישיב יגיד שאתה צודק, אני מקבל", אמר האבא, "אבל אני רוצה לשמוע אותו ואומר את זה, הוא אדם חכם, עליו אני סומך". "הגיעו האב ובנו לבית מרן הרב אלישיב זצ"ל, וכשעמדו בסמוך, שמעו את מרן לומד בניגון המפורסם, מתוך שקיעות עצומה בתורה הקדושה. האבא עמד בחוץ, מוקסם כולו, הקשיב והקשיב, וקול הניגון הזה חלחל אל תוך לבו ושבר את כל המחיצות.

לפתע פרץ האב בכבי

"לפתע פרץ האב בכבי ואמר לבנו, "אם כך נשמע מי שלומד תורה, אני מסכים שתלמד תורה, ואני מאחל לך שתצליח בלימוד! אני כבר לא צריך להיכנס אל הרב ולשאול את פיו, כבר קיבלתי את התשובה שהייתי צריך לקבל".

"ואכן, הבן עלה ונתעלה וגם אביו וכל המשפחה צעדו בעקבותיו וחזרו בתשובה שלמה. מרן רבי גרשון אדלשטיין סיפר לי שהוא הכיר את אותו בעל תשובה!".

"ההתמדה שלו היתה כל כך גדולה, עד שלא היה לו זמן ללכת לשום מקום. יש סיפור ידוע שפעם רצה מרן ללכת לשמוע את החזן ר' יוסלה רוזנבלט, ובאמצע הדרך הוא החליט לוותר וחזר ללמוד.

"אבל הסיפור הזה אינו משקף בצורה מלאה את ההקרבה של מרן למען השקידה שלו. מילא לשמוע חזנים הוא לא הלך... הוא סיפר לי שמעולם לא ביקר במירון צפת וטבריה! מעולם!!! יהודי ירושלמי שגדל כל ימיו בארץ ישראל, וכולם מסביב היו נוסעים למירון ולקברי הצדיקים בצפת וטבריה, והוא הרי היה קשור לתנאים והאמוראים וכל הזמן היה עוסק בתורתם, ובכל זאת לא מצא את הזמן כדי לנסוע לפקוד את קברותיהם אפילו פעם אחת ביותר ממאה שנות חייו!!!".

הסכים להעמיד 12 אלף דולרים לצורך שכירת מסוק

"פעם אחת, כשכבר היה כבן 100 שנה, נדברתי עם איזה גביר אחד, שהסכים להעמיד 12 אלף דולרים לצורך שכירת מסוק, כדי לקחת

ראויים וכעת מבקש מחילה, הוא מתחרט מאוד ופוחד שיבולע לו חלילה. גם הפעם הרבי ביטל את הדברים ולא ייחס לזה חשיבות. אבל אני כבר הייתי למוד ניסיון, ומאחר וראיתי שזו עת רצון, אמרתי למרן שאני לא אצא מהבית שלו עד שהוא לא ימחל לאותו יהודי. "כששמע מרן את הדברים, הוא אמר לי: "אם כך, תחזור שוב על מה שאמרת!", אמרתי לו שיש יהודי שדיבר בצורה לא יפה, וכעת מבקש מחילה. אמר מרן זצ"ל "מחול לו". ביקשתי ממנו שיגיד שלוש פעמים, ומרן חייך והשיב לי שמספיק פעם אחת... אמרתי לו שאני יודע שמספיק פעם אחת, אבל אני אשמח לשמוע שלוש פעמים, הוא שוב חייך ואמר שלוש פעמים...

הכלה הודיעה להוריה חד משמעית שהיא לא מוכנה להתחתן עם בחור שפגע בכבוד התורה

"הפעם השלישית היתה מעניינת במיוחד... הפניה היתה מטעמו של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא, ומעשה שהיה כך היה. "באותם ימים הוצע איזה שידוך שהיה נראה מתאים מכל הבחינות, וכמעט נתרצו הצדדים, אבל אז שמעה הכלה המיוחדת שהבחור המדובר השתתף פעם אחת בהפגנה שהתקיימה נגד מרן הגרי"ש אלישיב.

"כששמעה על כך הודיעה להוריה חד משמעית שהיא לא מוכנה להתחתן עם בחור שפגע בכבוד התורה. רק זה חסר לה? לחיות כל השנים תחת צל ההקפדה של גדול הדור? היה לא תהיה. מבחינתה אפשר להוריד את השידוך הזה מהפרק, אף שהוא ממש מתאים מכל הבחינות.

"אבי הנערה שמע את טענתה, וניגש איתה לכ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א, כשהוא שואל אם אכן הצדק עמה, או שצריכים להסביר לה שזה שהבחור השתתף פעם אחת בהפגנה נגד הרב אלישיב, לא אומר שהוא כבר פסול לבוא בקהל...

"כששמע הרבי מרחמסטריווקא את טענותיה, השיב שהיא צודקת. בוודאי שהיא צודקת! אבל יש עצה. הרי הרב אלישיב קיים ובית דינו קיים, אפשר לפנות אליו ולבקש מחילה. אם יסכים מרן הגרי"ש לומר שהוא מוחל ואין לו שום קפידא על אותו בחור, אפשר לעשות את השידוך, אבל אם חלילה לא... הצדק עם הנערה ואין לעשות שידוך כזה בשום אופן.

"גם במקרה זה ביקשתי ממרן זצ"ל מחילה עבור אותו בחור, באותה הפעם היה בחדר גם חתנו הגאון רבי בנימין רימר שליט"א, שסייע לי בעניין, והרבי אכן מחל לו בלב שלם כדי להתיר את החתן לבוא בקהל... "את הסיפורים האלו אני מספר", מציין הגר"מ פריד, "למען ידעו דורותינו, כמה נורא ואיום הוא הנושא הזה של דיבור נגד גדולי ישראל. כשחז"ל הקדושים אמרו שצריכים להיזהר שלא להיכוות בגחלתן, בנשיכתן ובעקיצתן, זה לא סתם דיבורים חלילה וחס. יש כל כך הרבה יהודים ששילמו מחירים כבדים מאוד בגין דיבורים כאלו נגד גדולי הדורות, וכל אחד ואחד מהם היה בטוח שהוא עושה זאת לשם שמים, כמנהג רבותיו וכדו'. צריכים להיזהר בזהירות יתירה, ולברוח מזה כמו מפני אש".

את מרן מביתו שבירושלים, אל מתחם הציון של הרשב"י במירון, ביום הילולא בל"ג בעומר.

"ניגשתי למרן בבוקרו של ל"ג בעומר, ואמרתי לו 'רבי, הרי הרבי אמר לי שמעולם לא היה במירון, הנה, יש לרבי הזדמנות לנסוע למירון בלי ביטול תורה! אני מסדר לרבי מסוק, יוצאים מכאן, בתוך כמה דקות הרבי יושב במסוק וממשיך ללמוד בלי שום הפרעה. במירון, יפנו מקום, הרבי יגיע בתוך דקות בודדות אל הציון, יתפלל ולאחר מכן הדרך בחזור תהיה גם היא כך בקלות, בלי שום עיכוב!!!".

"מרן היפך בדעתו לשניות אחדות ואמר "א גוטע דערהער", כלומר זה רעיון יפה, אבל בפועל לא הסכים לבוא. ניסיתי בכל זאת, ואמרתי לו שאולי לרבי שמעון יהיו טענות על מרן שלא בא לפקוד את ציונו אפילו פעם אחת, אבל מרן ענה לי "רבי שמעון איז דא". כלומר, הוא נמצא כאן איתנו, אין צורך לנסוע עד מירון בשביל זה...

"בהזדמנות זו סיפר לי מרן שכבר לפני עשרות שנים היה איזה רב אחד שהיה מקורב לשלטונות, והציע לו להצטרף אליו לנסיעה למירון, אבל הוא סירב גם אז.

"משבתני שהרעיון שלי לא יצא לפועל, ניסיתי לבדוק מה דעתו של מרן לגבי הנסיעה למירון, האם הוא חושב שזה דבר שלא ראוי לעשותו כשהוא גורם לביטול תורה, או שבשביל כזאת נסיעה חשובה כן צריכים לסגור את הגמרא. מה ההשקפה הנכונה בעניין זה?

"השיב לי מרן בזו הלשון: "דער וואס האט נישט צייט אין טאג, נאר פאר לרענען, זאל נישט פארן! דער וואס האט צייט אין טאג, חוץ פון לערנען אויף נאך זאכן, ער קען פארן".

כלומר: זה שאין לו זמן במשך היום לשום דבר אחר מלבד לימוד התורה, שלא ייסע. זה שיש לו זמן לעוד דברים חוץ לימוד, הוא יכול לנסוע".

חידדתי את השאלה ושאל: "ער קען פארן, אדער זאל פארן", האם הכוונה שהוא 'כול לנסוע' או ש'עליו לנסוע'. השיב לי מרן 'זאל פארן', והוספתי כדי לוודא האם זו מצווה לנסוע? והשיב לי בחיוב, כן, זו מצווה לנסוע".

"אסייג ואציין שבדין ודברים לא היתה הגדרה של כמה פעמים לנסוע, אלא רק זה שיש מצווה לנסוע למירון לציונו של רבי שמעון בר יוחאי, אבל הוא לא אמר אם זה מספיק פעם אחת או שצריכים כל שנה וכדו', ואם צריכים דווקא בל"ג בעומר או שגם בשאר ימות השנה זה מספיק".

היו שלושה מקומות קדושים שאליהם כן נסע מרן זצ"ל

עם זאת, היו שלושה מקומות קדושים שאליהם כן נסע מרן זצ"ל. האחד היה הכותל המערבי שבו הקפיד לבקר בתדירות גבוהה מאוד, כמנהג אנשי ירושלים שהיו מקפידים לפקוד את הכותל המערבי לפחות פעם בחודש, כדי שלא להיכנס לכלל חיוב של קריעת הבגדים כשרואים את מקום המקדש החרב, שהרי ברכות ראייה צריכים לומר רק על מקום שלא ראו כבר 30 יום.

בצעירותו היה הולך לכותל בתדירות גבוהה אפילו יותר. מדי שבת הוא היה צועד רגלית מביתו שברחוב חנן את הכותל, אחרי סעודת יום השבת. הוא היה לוקח בכל פעם את אחד הילדים שילוה אותו, וזה היה פרס גדול עבור הילדים, היתה להם תורנות מי מלווה את אבא וזוכה לדבר איתו כל הדרך אל הכותל ובחזור.

בהמשך קשתה עליו ההליכה למרחק גדול כל כך, והוא התחיל לנסוע לפחות פעם בחודש. בשנים האחרונות גם הנסיעה החודשית היתה קשה לו, אז הוא היה נוסע לאיזה מקום ברח' בר אילן, שמשם אפשר היה לראות את כיפת הזהב של אותו מבנה ידוע הבנוי לצערנו במקום המקדש, והוא נהג לשיטתו שגם מי שרואה את אותה הכיפה זה מספיק בשביל לקרוע את הבגדים, ולא צריכים לראות את הקרקע של הר הבית, וכך הוא היה פוטר את עצמו מהצורך לקרוע לכשיגיע לכותל בהמשך.

"בחודשים האחרונים לחייו קשתה עליו הראיה מאוד, היה לו קטרקט בעין, ולכן לא הספיק רק לראות את מקום המקדש מרחוק, הוא נסע לכותל על המכונית, והביאו אותו ממש עד לתוך הרחבה במרחק של סנטימטרים בודדים מהקיר, כדי שיוכל לראות את הכותל בתוך פחות מ-30 יום.

"באחת הפעמים אושפז מרן בבית החולים לכמה ימים, ופספס את ה-30 יום, כך שלראשונה מזה שנים רבות עברו יותר מ-30 יום, והיה צריך לקרוע את בגדו בראותו את הכותל המערבי.

"באותה עת הוא הוזמן להשתתף במעמד 'ברכת החמה' שנערך בכותל המערבי בערב חג הפסח, יחד עם כל גדולי ירושלים ורבבות אלפי בית ישראל.

"יום לפני אותו מעמד היסטורי, לקחו את מרן לבניין של משרד החינוך השוכן בקצה מאה שערים, שם הוא עלה על הגג והסתכל משם על מקום המקדש, וקרע את בגדו כדת וכדין, כדי שלמחרת כשהוא הולך לכותל המערבי לא יצטרך לקרוע. הוא לא הסביר לנו למה הוא עושה זאת דווקא באופן זה, אבל לפי דרכינו למדנו שהוא כנראה לא רוצה לומר 'ברכת החמה' בבגד קרוע, מפני חביבות המצווה, ולכן הוא מעדיף לקרוע יום קודם, אבל מאחר ולא לו זמן וכח להגיע עד לכותל יום קודם לכן, הוא מצא פיתרון על ידי כך שהשקיף מרחוק על מקום המקדש.

"אגב אורחא אני נזכר בעוד דבר מעניין מאוד שהיה אז בעניין של ברכת החמה, כשהתעוררה שאלה מה קודם למה בדין 'זריזין מקדימין' אם יש ברית ביום של 'ברכת החמה', האם מוטב קודם לברך על החמה או קודם לעשות את הברית? השאלה הזאת היתה נוגעת למרן כי אכן היתה לו סנדקאות בברית לתינוק באותו יום.

"אבל מרן פסק אז שמי שיש לו שעה קבועה לעשות ברית, כמו אצלו שהשעה הקבועה היתה ב-9:00 בבוקר, אין לו את הדין של 'זריזין מקדימין' לפני אותה השעה, ולכן כל עוד הוא אומר את 'ברכת החמה' לפני השעה 9:00 הוא בכלל לא נכנס לשאלה מה קודם למה, והדין של 'זריזין מקדימין' אצלו זה להשתדל שהברית תהיה בדיוק בזמן, ולא לאחר אותה מהשעה הקבועה.

(הערת המערכת: שני המקומות הקדושים הנוספים שבהם היה מרן, היו במערת המכפלה ובקבר רחל, ועל כך בהרחבה בגיליון הבא בס"ד).

"סיפר הרבי מסקווירא שליט"א כשנכנסה אליו משלחת של חסידי באבוב: בשנת תש"נ נכלאו כמה, בגלל פרשיה מסוימת, וכמה מהצדיקים נכנסו לעובי הקורה כדי לפדותם. פעם הגיעה אלי הידיעה שיש איזה פוליטיקאי שיכול לעזור בנידון ונודע לי שלקהילת באבוב יש איתו קשרים, שלחתי את הרב זילברמן לשאול את הרבי מבאבוב שתי שאלות":

הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א על המסייעין לו מן השמים

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיָּפְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם (יד כט)

כתב ב'שפתי צדיק' בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם': במדרש איתא: " חזית איש מהיר במלאכתו (משלי כב, כט) זה רבי חנינא. אמרו: פעם אחת ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר: כולם מעלים שלמים לירושלים ואני איני מעלה כלום?! מה אעשה? מיד יצא למדבריה של עירו בחורבה של עירו ומצא שם אבן אחת, יצא וסירקה וסתתה כו'. אמר: הרי עלי להעלותה לירושלים. ביקש לשכור לו פועלים. אמר להם: מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים?! אמרו לו: תן לנו שכרנו מאה זהובים ואנו מעלים לך את אבנך לירושלים. אמר להם: וכי מנין לי מאה זהובים או חמישים לתת לכם? ולא מצא לשעה. מיד הלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם. אמרו לו: רבי! תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים אבנך לירושלים, ובלבד שתתן ידך עמנו ונתן ידו עמם ונמצאו עומדין בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן. בא המעשה ללשכת הגזית, אמרו לו: דומה רבינו שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים. מיד נתן לחכמים אותו השכר שהשכיר עם המלאכים".

ביאר ה'חידושי הרי"ם' מהו הלקח הנלמד מהסיפור הזה: בדרך הטבע לא היה רבי חנינא יכול להעלות כלום לירושלים, כי לא היה לו לא מה להעלות ולא איך להעלות, אבל היתה לו תשוקה גדולה להעלות משהו לירושלים ועשה מה שבאפשרותו לעשות. הוא יצא למדבר והסתכל סביבו - מה יש לי? אבן? אעלה את האבן. איך אעלה אותה? אחפש פועלים. כשהאדם עושה דברים כאלה, הוא מוליד ניסים.

אמר ה'חידושי הרי"ם': וכן לכל הרוצה באמת לעבוד את השי"ת, אחר אשר מתייגע בכל יכולתו, השאר מסייעין לו מן השמים.

ועוד הוסיף ה'חידושי הרי"ם' שהקב"ה עושה בדווקא כך שהאדם לא יוכל לגמור את המעשה, ואז הוא עושה מה שביכולתו וזוכה לסיוע מן השמים שלא בדרך הטבע, וזהו הטוב ביותר בשבילו, כי כך אינו מחזיק טובה לעצמו, כי הוא זוכר את מצבו טרם נושע מן השמים. האישי הבריא בנפשו זוכר - "הרי לא יכלתי לבד... עד שהקב"ה לא עשה לי נס, בטלן הייתי ושום דבר לא הייתי יכול לעשות", וכך הוא

נשאר תלוי במוחו ובלבו בהקב"ה.

עוד הוא מביא שם מה'חידושי הרי"ם' בשם רבו השרף מקאצק זיע"א שאמר שצריך להתייגע הרבה בפרשיות הגלות וגאולת מצרים, כי הן הכנה לכל הגלויות של כלל ישראל, וכן לאיש הפרטי שיכול ללמוד מתוך הפרשיות איך לעבור כל פרט ופרט בגלותו. הוא אומר: הפרשיות לא סתם מספרות לנו שבני ישראל היו בגלות והקב"ה הוציאם מהגלות, כי אי משום הא, לא היינו זקוקים לכל פרשיות השובבי"ם, אלא די היה בכמה פסוקים של שמות וכמה פסוקים של בא.

"אה, מצוין, אני באמצע להעביר את

הסדרה, אני בין שישי לשביעי עכשיו..."

אם יש לנו את כל הפרשיות האלה, פירושו של דבר, שצריך לעבור על כל מה שכתוב בהן מתחילה ועד סוף, ויאנחו, ויזעקו בני ישראל, ותכבד העבודה, משה רבינו ראה שהמצב רק מחמיר וסבר שמא לא היה צריך ללכת לדבר אל פרעה. אם אינך לומד את כל הפסוקים בלי יוצא מן הכלל, סימן הוא שאינך מבין מהו סדר הגאולה. חלק מסדר הגאולה הוא ויאנחו, חלק מהסדר הוא שהאדם מושלך ביאור

ואין לו שום עצה, והמצב מחמיר, כפי שהלילה הולך ומחשיך ככל שמתקרב השחר.

כשיש לו לאדם נסיון, וכבר ניסה, ולא הצליח, והמצב רק החמיר, ומתקיים בו ויאנחו ויזעקו, הרי הוא אומר: "אה, מצוין, אני באמצע להעביר את הסדרה, אני בין שיש לשביעי עכשיו..." כך אומר הרבי מקאצק: צריך להתייגע בפרשיות דגלות וגאולה דמצרים וללמוד איך יעבור. ומסיים שם: כי כמו שהיה גואל הכלל מושלך ביאור כמעט מסוכן ומכל מקום שלח הקב"ה רפואה שבתיה בת פרעה נצטרעה ובאה לרחוץ ביאור וניצל, כן כל אחד אשר מסוכן ומשוקע ביאור של העולם הזה, או בטרדת המזון או בקנאה תאוה וכבוד, מוכן דרך גאולתו, ויש בשבילו מבוא להניצל ולהיגאל וממש יתהפך הכל לטוב, וזאת על-ידי התלהבות בקדושת השי"ת, וכמו שכתוב (ש"ב כב, ל): באלוקי אדלג שור. אני יכול לדלג על מצבים עד אין שיעור, כי כך פועלת הגאולה, אינך צריך לדעת איך היא תהיה ובאיזה אופן. אתה צריך לעשות מה שנכון לעשות עכשיו, אם להושיט את היד, תושיט את היד. הקב"ה יעשה את הנס אם אתה תעשה את החלק שלך. וכשאתה עושה את החלק שלך, עליך לעשותו בידיעה שאינך יכול לגמור את הדבר, אך אתה סומך על הקב"ה שיעשה את שלו. וזהו היסוד הידוע אשר האדם צריך לשננו: אם אין מה לעשות, בא נעשה מה שאפשר. וזאת בנוסף לתפילה, ואין הכוונה לעשות איזה מעשה שטות, אלא עשייה. אמנם כן, פעמים שבאמת אין שום דבר שאפשר לעשות. אבל פעמים שאפשר לעשות איזה מעשה קטן, ושכך הוא המצב, עושים את המעשה וזוכרים כי לה' הישועה.

פעם הגיעה אלי הידיעה שיש איזה פוליטיקאי שיכול לעזור בנידון

דיברנו בעבר על הרה"ק רבי נפתלי צבי מבאבוב זיע"א שהיה מוסר נפשו לעזור לאחיו מישראל, וסיפרנו את הסיפור הבא כפי שסיפרו הרבי מסקווירא שליט"א בשנת תש"ס כשנכנסה אליו משלחת של חסידי באבוב, וכה סיפר: בשנת תש"נ נכלאו כמה מקהילת סקווירא בגלל פרשיה מסוימת, וכמה מהצדיקים נכנסו לעובי הקורה כדי לפדותם, וביותר השקיע הרבי מבאבוב (שאביו היה עדיין בחיי חיותו, והוא היה רק 'בן הרבי') את כל מוחו ולבו בדבר, כאשר העסקן ר' אברהם משה זילברמן משמש לו כיד ימין. פעם הגיעה אלי הידיעה שיש איזה פוליטיקאי שיכול לעזור בנידון ונדדע לי שלקהילת באבוב יש איתו קשרים, כך שהם יוכלו לדבר על לבו שיעשה מה שצריך כדי לשחררם. שלחתי את הרב זילברמן לשאול את הרבי מבאבוב שתי שאלות: הראשונה, האם אמת נכון הדבר שיש לקהילתו קשרים עם אותו פוליטיקאי, והשנייה, האם הם מוכנים לנסות להשפיע עליו, או שמא הם רוצים להשאיר את הקלפים לצרכם ולא לבזבז אותם עבור עניינים שאינם נוגעים לקהילתם.

כששמע הרבי מבאבוב את השאלות, הגיב כך: אכן כן, פלוני מתייחס בכובד ראש לכל מילה היוצאת מפי אבי מורי, ובענין השאלה אם אנו מוכנים לנצל את הקשרים בשביל אנשים שאינם מקהילתנו, הלא מה

שנוגע לדידן, אך ספק הוא שמא נזדקק לו בעתיד, ומה שנוגע אליכם, הוא צורך ודאי, והרי כלל הוא בידינו שאין ספק מוציא מידי ודאי, אם כן הבה ונזמין פגישה אצל פלוני ונראה מה אפשר לעשות...

הרב זילברמן אמר אז לרבי מבאבוב שכדאי להמתין עד שיקבל ממני תשובה סופית האם באמת לקבוע את הפגישה עם אותו פוליטיקאי, אך תוך שעה כבר נודע לו להרב זילברמן שהרבי מבאבוב כבר קבע פגישה עם פלוני והנה הוא הולך לשבת אתו במנהטן בשעה שלוש אחר הצהריים כדי לראות יחד מה אפשר לעשות כדי לשחרר את האסירים.

חוסר מעש אינו אפשרות

לאחר מכן סיפר הרב זילברמן שכאשר הגיעו בשעה היעודה למקום המיועד, בנין נמוך קומה, ראו שהבנין חשוך כולו וכל דלתותיו מוגפות (היה זה יום ראשון, בו אין עובדים באמריקה), ובהיות הרבי מבאבוב להוט כל-כך לפעול למען אחיו מישראל, התבונן סביבו והנה גילה שיש בנין גדול צמוד לאותו בנין. פנה אליו ואמר לו: "הבה ניכנס אל הבנין הגדול ואולי משם נוכל לעבור אל הבנין הקטן". הוא פקח עיניים תמהות - "מה הבנין הגדול קשור לקטן?", אבל הצדיק לא התייחס אליו, אלא אומר ועושה, נכנס אל הבנין הגדול והוא אחריו. הם נכנסו למעלית ובכל קומה עצר הרבי מבאבוב את המעלית ושאל את העוברים ושבים אם יש איזו דרך להכנס משם אל הבנין הקטן. האנשים כולם הביטו עליו בתימהון, אך מה אכפת לו. הם עלו כך עד לקומה העליונה, ורק כשנודע שאין שום אפשרות לעבור מבנין זה לבנין הקטן, חזרו וירדו. וכיון שיצאו מהבנין, מצאו שם את הפוליטיקאי בא לקראתם. הלה התנצל על האיחור ונכנסו אל הפגישה.

בדרכם חזרה מן הפגישה, סובב הצדיק את ראשו להרב זילברמן ואמר לו: "סתם אני רוצה שתדע שמה שנכנסתי לבנין הגדול וחיפשתי דרך לעבור לבנין הקטן, לא היה זה מפני שאיני מיושב בדעת. אף אני הבנתי שאין שום קשר בין שני הבנינים, אך הבה ואלמדך, כשהדבר נוגע לפדיון שבויים, אין עושים חשבונות. צריך לעשות. לעמוד סתם ברחוב בחוסר מעש, אינו מהלך.

אבל איך הסגולה הזו פועלת?

אנו מסתכלים על המעשה הזה כעל מעשה תמוה מאוד. מה זה אמור להועיל? מה יש לך מזה? אכן הסיבה שאנו רואים זאת כתמוה היא מפני שאנו מתמלאים חיות כשאנו מבינים - "הא, יש לי עצה, אני יודע מה לעשות. הפלא ופלא! 'זה' בוודאי יעבוד". וכיון שאנו חושבים כך, כבר עזבנו את השי"ת. האדם מקבל חיות ומרגיש מאושר כשהוא מרגיש שהוא מצא את הפתרון ושהוא הולך להביא את הדבר לידי גמר.

ולפי האמת, לא זוהי הסיבה של וברכתך בכל אשר תעשה. נס ממיילא צריך לקרות, והנס אין לו שייכות למה שהאדם עושה. את החיות אנו צריכים לקחת מזה שיש לנו הזדמנות לקחת את האמונה ולהכניסה בחפץ, כפי שהרמב"ן אומר: עד שתחפץ. איננו מבינים את העומק של דברי הרמב"ן הידועים שאם יש לו לאדם התעוררות והתלהבות, יראה להכניסה במעשה מצוה, ולמשל, התפללת והיתה

כדי להביא לשחרורו של הרה"ח רבי שלום מרדכי רובשקין הי"ו

יכולים לראות שכל הפעולות שעשו העסקנים כל השנים כדי להביא לשחרורו של הרה"ח רבי שלום מרדכי רובשקין הי"ו לא היתה להן שום שייכות למה שקרה בסוף הלכה למעשה. הם ניסו מכל הכיוונים, והכל ירד לטמיון, בין הפעולות ובין הכסף הרב ששפכו עליהן. אך מה? אין צורך שתהיה ביניהן שייכות. עושים מה שצריך והקב"ה מביא את הישועה בדרך ניסית ממקום אחר.

והעיקר הוא שהאדם יבין שכך הוא בכל התחומים. כשנקלעים בצרה ואין רואים איך תבוא הישועה. רואים בבירור שאין שום פתרון למצב. החיוך שצריך לעלות על פני האדם - "אה, שוב הגעתי לפינה זו בחי"ם". הרגעים הנעימים ביותר של האדם הם הרגעים הללו בהם הוא נמצא בפינה זו - "אין לי מה לעשות. אם אפנה לימין, אפסיד מכאן; אם אפנה לשמאל, אפסיד משם. אין לי פתרון". אה! מאיר ביותר, כי עכשיו זה הקב"ה בעצמו. והוא מתנהג כיהודי אז. "הקב"ה יעזור לי, אעשה מעשה מצוה, אתפלל אליו, אעשה פעולה שאין רואים איך היא יכולה לעזור, והקב"ה כבר יעשה את חלקו".

(קטעים נבחרים מתוך שיחה יום רביעי פרשת וארא - מתוך 'הביני')

לך התעוררות והתלהבות, אל תברח. התיישב ולמד כמה משניות. תכניס את ההתעוררות בחפץ. סבורים אנו שמדובר בסגולה שהתעוררות לא תפוג. זה אמת שמדובר בסגולה, אבל איך הסגולה הזו פועלת? מדוע לימוד של חמש דקות מועיל להתעוררות שלא תפוג? אשאלך יותר מזה: אם היו מוסיפים עוד כמה תפילות אחרי עלינו, האם זה היה מספיק? ואם כן מדוע לא נאמר שכל התפילות שמוסיפים אחרי תפילת שמונה עשרה מועילים לכך? מדוע לא נאמר שמקיימים עד שתחפץ באמירת אשרי ובא לציון, עד שאומרים שצריך להתיישב ללמוד אחרי עלינו?

אכן עיקר הרעיון הוא שההתעוררות תעבור אל העשייה. לימוד התורה נחשב ג"כ כעשייה, בפרט כשלומדים תורה לשמה, היינו לדעת מה לעשות. נקודת הדבר היא לקחת את כל החמימות ולעשות עמה משהו בתוך העולם המגושם. דוגמא לדבר היא מי שאומר אחרי שלמד על מעלת נתינת צדקה: "אינני רוצה לסגור את הספר ולשוב לביתי, מישוהו צריך עכשיו לחטוף ממני". הוא פוגש את העני הראשון ונותן לו סכום גדול. שם כולם מבינים זאת. לקחת התעוררת הבאה מן המחשבה ופעלת עמה הלכה למעשה. הרעיון הוא שכל פעם שמדובר בקדושה, באמונה, באלוקות, יכניס את התעוררות בדבר מעשי הקשור לעולם הגשמי. הוא לומד הלכות שבת ואח"כ מתאפק מלדבר דיבורים של חולין. הוא מקיים עד שתחפץ על-ידי בלימת פיו.

המשך מעמוד 3 | מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

אם מקפיד על מים אחרונים ששייך לאכילה. שוב שאלוהו, ואמר שהוא מדרום אפריקה ורבו שם, אכן אמר לו שיכול לנהוג כהיש אומרים שבשולחן ערוך שאין כיום חיוב מים אחרונים, הגיב שוב רבינו: אם כן שיקפיד על מים אחרונים.

סבל מעצירות.

סובל מעצירות מה יעשה? אחד שאלני כי סובל מעצירת מעיים, מה יעשה, אמרתי לו שילמד החובל כי שם בדרך צ"ב. יש גמ' כי עצר עצר ה' וכו' והוא אמר לי שעשה כן ומיד זה הסתדר, גם הוא - שילמד החובל.

לרכישת דירה.

נכנס יהודי ואמר שהוא מחפש לקנות דירה שם במקום קהילתו בדרום אמריקה, ואין לו כסף. ושאל האם יכול לעשות הגרלה ואולי על ידי כך יוכל לקנות דירה, והרב אמר לו ללמד "הבית והעליה" בתלמוד ירושלמי ולמד. האם עתה עליו לעשות משהו נוסף או להמשיך בזה? שילמד רמב"ם ושולחן ערוך ונו"כ בזה, ולגבי הגרלה זה בבחינת מניח מעותיו על קרן הצבי.

שידוכים.

ג' יוצ"ח מבוגרים אין שידוכים מה יעשה? תשובה: שהאב ילמד כתובות.

(מתוך הספר כל משאלותיך)

המועד, ורבנו מכנה רפואות אלו: "רגל ברגל" לבעיה באברים הפנימיים - ללמוד הלכות טריפות, כאב שיניים ללמוד הל' בכורות במס' בכורות. והרי אין מתרפאין בדברי תורה? זה לא לרפואה בדברי תורה. זו זכות התורה. אה. והרי אמרו בגמרא עירובין נ"ד החש בראשו יעסוק בתורה וכו' הרי שמותר, נצרך ומועיל.

כאבי גב

4 בני משפחה אחת יש להם בעיה עם גב, מה יעשו? כתוב בשם האר"י על אחד שכאב לו הכתף והגב שם, אמר לו האר"י משום שלא נזהר מלדבר דברי תורה בין מים אחרונים לברכת המזון כי תכף לנט"י ברכה - ותכף זה תיבת כתף, תאמר להם שדבר ראשון יזהרו בנטילת ידים ושלא דבר בין נט"י במים אחרונים לברכת המזון.

חולי בעיניים

יש לו חולי בעיניים מה יעשה מידה כנגד מידה לרפואתו, עין בעין? אם ת"ח הוא ילמד מס' נגעים שנגעים שייך לעיניים, שהרי אם כהו עיני כהן אינו רואה את הנגע.

כאבים בשן

בחור שואל יש לו כאבים בשן ולא יודעים מה זה, הרי כתיב שן בשן מה חטא בשן שיעשה כנגד זה לרפואתו? הענין אצלו שייך למאכלות אסורות. שאלה: המדובר בבחור יר"ש? אז תשאל אותו

הוא היה מרוצה מעצמו, מזה שנתנו לו כזו נדוניא גדולה. אביו, ה"בית הלוי" שמיד תפס את הענין, אמר לבנו, תשמע בני, אל תזוח דעתך עליך... האלט זיך נישט אזוי גרויס... אל "תרגיש את עצמך"...--אתה חושב שהמחותן נתן את הנדוניא בשבילך?...את הנדוניא הגדולה הוא נתן בגלל שהוא זכה להשתדך אתי...-- בגלל שהוא זכה ונהיה המחותן של ה"בית הלוי" אבל לא בגללך...

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על הסיפור שצריך שיהיה חרוט על לוח לבנו...

כל מי שזוכה... כל בחור. ממש, כל מי שזוכה שהוא יושב בישיבה, צריך לדעת את הענין הזה שאני רוצה לומר כעת, - בשלשת המילים האלה שבתהלים...

עמים תחתיך יפלו...

- ואת זה צריך כל אחד לדעת.

אספר לכם סיפור שהיה מרגלא בפומיה דמרון הגרי"ז, הרב מבריסק זכר צדיק לברכה. וכדאי לדעת את זה, כי את הסיפור הזה שעכשיו מספרים, אשר היה עם בן של ה"בית הלוי", אח של ר' חיים, ודוד של הבריסקר רב, צריך כל בן ישיבה לדעת וכל בן ישיבה, צריך שהסיפור הזה יהיה חרוט על לוח לבו... ולמה צריך שיהיה הסיפור הזה חרוט על לוח לבו?

מכיון שהסיפור הזה, הוא המעורר הכי גדול לשקידה.

והמדרבן הכי גדול לשקידה...

והעיקר, שהוא זוקף את הקומה של בן ישיבה....

מכיון שהוא מבהיר, שצריך לדעת באופן ברור ומוחלט!!

ש... עמים תחתיך יפלו...

- העמים נופלים בגלל הבן תורה שיושב ולומד!!!

הרב מבריסק, ר' וולו"ה, זכותו יגן עלינו, סיפר, שהסבא שלו, ה"בית הלוי"... הגאון הקדוש, ה"בית הלוי"...-- אשר היה אביו של מרון הגר"ח, ר' חיים בריסקר, היה לו עוד בן... ויהי היום והבן הזה של הבית הלוי, השתדך ונהיה חתן. המחותן, אבי הכלה, היה יהודי עשיר גדול ונגיד גדול [כמדומני שהיה ממניסק, אינני זוכר בדיוק, אבל אין זה לעיכובא לעצם הענין. אם היה ממניסק או כל מקום אחר, על כל פנים]...

הוא היה נגיד גדול ונתן נדוניא גדולה...-- הוא הבטיח להחתן, נדוניא גדולה.

ומספר ר' וולו"ה, שהחתן, בנו של ה"בית הלוי"... קצת זחה דעתו עליו, הוא היה מרוצה מעצמו, מזה שנתנו לו כזו נדוניא גדולה. אביו, ה"בית הלוי" שמיד תפס את הענין, אמר לבנו, תשמע בני, אל תזוח דעתך עליך...-- האלט זיך נישט אזוי גרויס... אל "תרגיש את עצמך"...--אתה חושב שהמחותן נתן את הנדוניא בשבילך?... את הנדוניא הגדולה הוא נתן בגלל שהוא זכה להשתדך אתי...-- עם

ה"בית הלוי".

בגלל שהוא זכה ונהיה המחותן של ה"בית הלוי". הכבוד הגדול שיש לו מזה שהוא זכה להשתדך עם ה"בית הלוי", לכן הוא נתן נדוניא גדולה. מכיון שכל אחד מבין שמי שזוכה להשתדך עם ה"בית הלוי" נותן הרבה כסף, לכן הוא נתן את כל הנדוניא הגדולה הזו, - אבל לא בגללך...

הבן, שהיה "חריף", אמר לאביו

הבן, שהיה "חריף", אמר לאביו, אבא... אם ככה?-- זה מעט...--אם ככה, זה מעט מדאי...-- אני חשבת שזה בשבילי... אבל אם אבא אומר שזה בשבילי, זה הרי מעט מדאי....

אמר לו ה"בית הלוי", אתה צודק בני... בשבילי זה מעט מדאי...--אם היו נותנים את הנדוניא בזכות המחותן, ורק בגלל המחותן, [דהיינו, בזכות ה"בית הלוי"], היה מוסיף, לא כפל - כפליים, אלא עשרת מונים יותר, ואולי גם מאה פעמים יותר הוא היה מוסיף.... אבל--מה אפשר, לצערי הרב, לעשות, שאתה החתן...-- באמצע... אמר הרב מבריסק.

אם הקדוש ברוך הוא עושה ניסים לכלל ישראל...

--אם כלל ישראל בארץ ישראל חי וקיים, וכל ה"חיות טרף", כל אומות העולם שסובבים עלינו מכל הצדדים להכחידנו ולהשמידנו, וזממם לא עולה בידם...

- כזו "נדוניא" גדולה שהקדוש ברוך הוא נותן לנו, שאנחנו חיים וקיימים למרות שאין אומה בעולם שתהיה מוקפת כמונו... מכל העולם רוצים להרוג אותנו, להשמיד אותנו...--ולכלות אותנו.... על כל "שונאיהם" של ישראל. ואנחנו חיים וקיימים...

בזכות מה הנדוניא הגדולה הזו שהקדוש ברוך הוא נותן לנו?...

--בזכות מה הנדוניא הגדולה הזו שהקדוש ברוך הוא נותן לנו?... זה בזכות ה"מחותן" הגדול, בזכות ה"מחותנים" הגדולים...מי הם ה"מחותנים"?הבני תורה...הבני ישיבות.לומדי התורה!! אלו ה"מחותנים" הגדולים, שאתם הקדוש ברוך הוא עושה את ה"שידוך" הנפלא הזה, ועל זה הוא נותן את הנדוניא הגדולה והעצומה הזו, שכלל ישראל בארץ ישראל חי וקיים....

- - בזכותם, נעשים כל הניסים.

-כך הוא אמר, כמה וכמה פעמים.

והוא אמר את זה גם בחודש מר חשון תשי"ז...

היה אז מה שנקרא "מבצע קדש" ואחד שאל אותו, "מה קורה כאן".... - 'מה זה הניסים שרואים?'

אמר לו הרב מבריסק. בטח שהקדוש ברוך הוא עושה ניסים...אבל, את הניסים הגדולים האלו, את ה"נדוניא הגדולה" הזו.

--שבכמה ימים הסתדר כל הענין, וכלל ישראל נשאר לחיות, זה בזכות ה"מחותנים"...

בזכות הלומדי תורה,בזכות הבני ישיבות.... ואני לא רוצה להזכיר ברבים, אבל הרב נקב בשמות של שני יהודים בירושלים, שיש מהאנשים שנמצאים פה שמכירים אותם".

שני יהודים בירושלים שלומדים תורה מתוך הדחק....יהודים שלא מופיעים במודעות, ולא שום סוג פרסומת אחר.

ואחד מהם [א. ה. ה"ה דוד רבנו הגרז"ד צ'צ'יק זצ"ל] הוא יהודי שהרב מבריסק בעצמו, כל פעם כשהיתה איזה צרה אצלו בבית, היה שולח אליו את בנו להזכיר את שמו ואומר לו, "לך ל... ותבקש מאד שיתפלל..."

- כי התפילה שלו מועילה יותר מכל הרופאים שבעולם. איי...

הקדוש ברוך הוא היה נותן לנו נדוניא יותר גדולה? הרי בגלל כאלה מחותנים יקרים...

- כמו שה"בית הלוי" אמר. בגלל כאלה מחותנים גדולים, לומדי התורה

- - הנדוניא היתה יכולה להיות גדולה עשרת מונים, שאפילו קרבן אחד לא היה נופל....

אפילו קרבן אחד לא היה נופל...

כולם היו חוזרים, חיים וקיימים. ואפילו יהודי אחד לא היה נופל ח"ו...אבל מה אפשר לעשות שהם ה"חתנים".... זהו!!!...הם הם ה"חתנים"...

הם... - כאלה שמסתובבים ריקים ממצוות, הם ה"חתנים"!! כך אמר הבריסקר רב.

ממילא...- עלינו לדעת, הניסים שהקדוש ברוך הוא עושה, זה בזכות הבחור שמתגבר על יצרו, פותח את הגמרא ושוקד על לימודו... עמים...- אז הוא עושה, והוא מחזיק את כלל ישראל.

'עמים...תחתין יפלו...תחת מי??'

זה מה שדוד המלך אומר, זה שמקיים בעצמו.חגור חרבך על ירך גבור - הודך והדרך. והדרך... צלח רכב על דבר אמת!.

-- זה שלומד עוד פעם את הגמרא ועוד פעם את הגמרא, ומחשבן שוב ושוב מה בכל זאת אביי רוצה ומה רבא בכל זאת רוצה...ועוד פעם...

אני עדיין לא יודע כל כך טוב את הגמרא, אז עוד פעם ועוד פעם... צריכים לדעת...

היתה כאן מלחמה שקראו לה בזמנו "מבצע קדש" וכמו שתמיד יש "חלושי אופי", היו גם אז "חלושי אופי" שחשבו שה"הם" נלחמים... בישיבה

היה זה בחודש מר חשון תשי"ז.

...שהרב הצדיק הקדוש, ר' אליהו (ר' אלי) לאפיאן זכר צדיק לברכה, בא פעם להגיד שיחה מוסרית בישיבה ודיבר על הנושא הזה, והואיל ואת הנדוניא הגדולה נותנים בשביל הלומדי תורה, מותר בין בני ישיבה לספר את זה וכל בן ישיבה צריך לדעת את מה שמספרים כעת.

הוא אמר כך. - רבותי... תשמעו היטב.

כתוב בגמרא בברכות דף י"ז עמוד א', שהאמוראים היו מתפללים, "יהי רצון שתשים שלום בפמליא של מטה ובפמליא של מעלה". אומר רש"י, בפמליא של מעלה, היינו, שהשרים של האומות מתנצחים. [וזה לשונו: בפמליא של מעלה, בחבורת שרי האומות שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם תיכף יש קטטה בין האומות כדכתיב (דניאל י) ועתה אשוב להלחם עם שר פרס. ובפמליא של מטה, בחבורת החכמים]. ואם בפמליא של מעלה השרים של האומות מתנצחים ביניהם, זה משפיע על ההתנצחות של האומות פה בעולם.

כתוב כאן, שהמלחמות מתנהלות רק למעלה. ולדוגמא, אם אנו רואים שצרפת נלחמת עם גרמניה, האמת היא, שצרפת יש שר בשמים ולגרמניה (ימ"ש כולם) יש שר בשמים. השרים של שתי האומות האלו נלחמים ביניהם, ואיך שהמלחמה מוכרעת שם, כך רואים כאן, וממילא, אם רואים בחזית המלחמה צרפת גוברת, זה בגלל שהשר שלה בשמים ניצח שר צרפת גבר עכשיו על שר גרמניה, וכשרואים, פתאום, שמתחלף כל הענין וגרמניה גוברת על צרפת, צריכים לדעת שעכשיו השר שכנגד התגבר, השר של

גרמניה התגבר עכשיו על השר של צרפת.....

- המלחמות מתנהלות שמה

המשיך ר' אלי ואמר בזה הלשון, זה כל אחד מבין, שהמלחמות שהשרים של האומות נלחמים למעלה, הם לא נלחמים כמו שנלחמים פה, שמה, לא נלחמים בטנקים, לא במטוסים, ולא בפצצות...

זה מבינים ברור, --שהשר של האומה הזו עם השר של האומה שכנגד, לא נלחמים שם, בשמים, עם כלי נשק של פצצות וכדומה, לא באלה נלחמים. אז במה כן נלחמים?

אמר ר' אלי, 'מה שנעשה בשמים אני לא יודע... - למרות שהוא כן ידע. -- מה שנעשה אני לא יודע, אבל אני משער לעצמי, ואני מתאר לעצמי, מה שכל אחד מהנוכחים כאן יסכים, שהמלחמות שם מתנהלים עם זכויות... - זו מלחמה של "זכויות".

השר של האומה הזו שם במאזניים את הזכויות של האומה שלו, ואם הזכויות שלהם גוברות, נהיית הכרעה לטובת האומה הזו... ממילא, צריכים לדעת...אם יש, חס ושלום, מלחמה של יהודים עם גויים [להבדיל], אז צריכים גם אנו לדעת שהמלחמה לא מתנהלת לה למטה, אלא המלחמה מתנהלת למעלה, ואם המלחמה מתנהלת למעלה, אז זה מתנהל עם זכויות....

- ככה זה. אם זה מתנהל למעלה...

והיינו, שההכרעה של המלחמה כאן היא כפי שיוכרע שמה, למעלה.... - ורק עם זכויות.

-אם כן. שזה ענין של "זכויות".אזי, כל דף גמרא נוסף שלומדים....

כל שקידה נוספת בלימוד התורה....

וכל התחזקות נוספת בתורה, בתפילה ובמוסר,

-זה מכריע את הכף.....

זה, ורק זה,

מה שמכריע את הכף!!

ואם כן. הרי שקר עושה בנפשו, מי שחושב שהוא יעזוב את הישיבה וילך למקום המלחמה...

- כך הוא חושב. הוא חושב, שהוא יעזוב את הישיבה וילך למקום המלחמה, ובזה...

- מה הוא רוצה לעשות בזה? להציל את כלל ישראל...והרי, כשהוא יושב בישיבה והוא לומד... -אז הוא מציל את כלל ישראל. ואז הוא מרבה זכויות לכלל ישראל, עד אין תכלית ועד אין שיעור, וממילא תוכרע המלחמה לטובת כלל ישראל...

אבל...אם, חס ושלום,הוא עוזב את הישיבה...אם חס ושלום הוא

עוזב, אז הוא הרי מפסיד כל כך הרבה זכויות לכלל ישראל, שזה ממש היפך המכוון, כי הוא חושב שבזה הוא מציל, אבל האמת היא שהוא עושה את ההיפך הגמור. אבל ההוא, ממשיך לחשוב, שבזה הוא מציל...

כאשר ראה ר' אלי' שסירובו לא

מועיל... אמר לו באופן מאד חריף.

וההמשך ידוע...

מה שרוצים לספר כאן, מר' אלי' לופיאן

שהיה בחור ישיבה אחד שחשב שהוא יותר חכם מאחרים, הוא בא להיפרד מר' אלי', ואמר, שהוא רוצה לעזור במלחמה. אמר לו ר' אלי' שאין זה מתפקידו, ובאופן נחרץ הוא אמר לו, **אל תלך מהישיבה'...**

כאשר ראה ר' אלי' שסירובו לא מועיל... אמר לו באופן מאד חריף. 'תראה, בגמרא בבבא בתרא [ע"ט, א'] כתוב, שכל הפורש מדברי תורה **אש** אוכלתו...

אל תלך! תשב ותלמד... אבל ההוא, בכל זאת... הוא חשב שהוא חכם יותר גדול, ושהוא מבין יותר.והלך...

ההמשך של הסיפור ידוע

- ואני עוד זוכר את זה כמו היום הוא הגיע שם למחנה ואני מספר את זה לעילוי נשמתו, כי זה זכות בשבילו שיספרו את הסיפור הזה, בגלל שמתעוררים מזה... מתעוררים מזה. **לדעת** שצריך לשבת בישיבה. והרי ר' אלי אמר לו, בהאי לישנא

כל הפורש מן התורה, אש אוכלתו... חס ושלום-- הוא הגיע למחנהוועדיין לא הלך לשדה הקרב רק החזיק "רימון" ביד. - והרימון. התפוצץ לו בידהוא לא "לָחַם" ולא שום דבר אחר, - הוא רק **עזב את הישיבה**...רחמנא ליצלן.

שה' ישמור...

צריכים לדעת

שהחזית האמיתית של כלל ישראל היא רק בישיבה, זה המקום האמיתי, ואלו הם ה"חיילים" האמיתיים...- כאן זה ה"חיילים" האמיתיים. וכאן זה ה"גנרלים" האמיתיים וכאן, כאן הכל מתרחש... וכל מה שמחזקים בתורה, בתפילה ובמוסר, מוסיפים כל כך הרבה זכויות לכלל ישראל - זה והחי יתן אל לבו.

וזה מה שדוד המלך מסיים,

עמים "תחתיך" יפלו

(מתוך הספר 'חשקת התורה')

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
גלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"אני עצמי כבר הייתי עם רגל וחצי בעולם האמת, וכשכולם מסביב כבר חשבו שאבדה תוחלת ותקווה, התברר להם שבעצם לא... יש לי עוד זמן. אמרתי לאותו יהודי שלומד 'עמוד היומי' בגיל 80, שאני מקנא בו, ורוצה להיות שותף עמו. וששנינו נזכה ביחד לחגוג את הסיום, כשהוא יהיה בן 95"

הרה"ג ר' עמרם בינעט שליט"א, עם תובנות ללומדי 'עמוד היומי' ולכל יהודי באשר הוא

יוחנן וסרמן

תוכנית הלימוד של 'עמוד היומי', כבר הפכה לעובדה מוגמרת. עם ישראל לומד בשקידה עמוד ועוד עמוד, רבבות לומדים מתקדמים ומתחילים להתקרב אפילו לכיוון סיום המסכת הראשונה, וההתרגשות גואה.

פנינו לשוחח עם מגידי השיעורים של 'עמוד היומי', והפעם אנחנו עם הרה"ג ר' עמרם בינעט שליט"א, שהתאושש מהדום לב שחוה ב"ה, ושב למסור את שיעורי 'דרשו' תמידין כסדרם לשמחתם של השומעים הקבועים.

"באחרונה יצא לי לפגוש יהודי כבן 80 שלומד 'עמוד היומי' דבר יום ביומו", מספר הרב בינעט. "עשיתי חשבון מהיר וגיליתי שאם הוא יתמיד לאורך זמן, הוא יסיים את הש"ס בעזרת ה' בגיל 95...".
"זה הזכיר לי סיפור ששמעתי לפני שנים, מיהודי אחד שהיה מיינע לאנשים בעסקים, לפי אבחון של כף היד וכדו'.

"פעם בא אליו יהודי בגיל 75, והתייעץ אתו לגבי השקעה כספית משמעותית, שאמורה להניב בטווח הרחוק רווחים עצומים.
"הוא עשה אתו את החשבון והגיע למסקנה שאת פירות ההשקעה הוא יתחיל לראות כשכבר יהיה בן 90.

"אתה שם לב למה שאתה עושה?", הוא ניסה לרמוז לו בעדינות.
"אתה עכשיו בן 75, יש לך מספיק כסף, ואתה משקיע את מה שיש לך עכשיו כדי לראות רווחים משמעותיים כשתהיה בן 90. בן 90!!!".
היהודי הסתכל עליו בחוסר הבנה. "מה הבעיה? למה אתה חושב שבגיל 90 לא יהיה לי מה לעשות עם הכסף? גם גיל 90 זה זמן טוב להרוויח כסף!".

אותו יהודי התכוון לרמוז לו שמי אומר שהוא בכלל יחיה עד גיל 90, אבל היהודי בן ה-75 לא הבין את השאלה, ובצדק. למה שלא יחיה עד גיל 90? וכי לאדם בן 40 יש ערובה שהוא יחיה עד גיל 41? מישהו יודע כמה שנים נגזרו עליו?

"אני עצמי כבר הייתי עם רגל וחצי בעולם האמת, ואני רחוק מאוד מגיל 90, וכשכולם מסביב כבר חשבו שאבדה תוחלת ותקווה התברר להם שבעצם לא... יש לי עוד זמן.

"אמרתי לאותו יהודי שלומד 'עמוד היומי' בגיל 80, שאני מקנא בו, ורוצה להיות שותף עמו. אני מקווה ששנינו נזכה ביחד לחגוג את

הסיום, כשהוא יהיה בן 95, ואני בטוח שהוא יתחיל מחדש את הש"ס פעם נוספת, בלי לחשוש מהעובדה שבסיום שלאחר מכן הוא כבר יהיה בן 110".

"יש כאן שתי נקודות", מחדד הרב בינעט. "הנקודה הפשוטה יותר והמוכרת היא מה שאומר החפץ חיים זיע"א, שכשאתם מקבל על עצמנו תוכנית ללמוד כך וכך חומר במשך כך וכך שנים, משמים מסייעים לו. הבא ליטוהר מסייעין אותו, ממילא זו סגולה לאריכות ימים.

"אבל יש כאן עוד נקודה, ואני רוצה להעביר אותה באמצעות סיפור אחר שהיה בתקופה האחרונה.

"באחת הפעמים שנסעתי באוטובוס למחוז חפצי, התיישב לידי בחור קצת מבוגר, שאותו אני מכיר כבר כמה שנים.

"התחלתי לדבר איתו, הוא שאל אותי על השיעורים שאני מוסר, ואני שאלתי אותו על החברותות שעמים הוא לומד.

"בשלב מסוים הבחור נפתח והתחיל לספר לי כמה קשה לו. "תראה, אני כבר כמה שנים בשידוכים, וכל הזמן אני בטוח שבחודש הקרוב אני עומד להתארס.

"זה גורם לי לכך שאני לא יכול להתבסס, אני לא יכול למצוא את המקום שלי. אני אתחיל עכשיו ללמוד מסכת שבת עם חברותא?

החבר שלי התלהב מאוד, ואמר לו בחזרה "מזל טוב! איזו שמחה. כל כך התרגשנו לשמוע שהתארסת... פשוט, נכד ראשון במשפחה, איזה יופי!"
הבחור שמח לקבל את הברכות, אבל קצת התכרכמו פניו כשהזכירו שהוא הנכד הראשון במשפחה. "זה נושא רגיש", הוא הסביר...

הגה"ח רבי אליהו דינקל שליט"א, משגיח בישיבות סדיגורא וטשכנוב,
על הלימוד שצריכים אנו להוציא מקריעת ים סוף, כהדרכה לענייני שידוכים

אמונה שלמה, ביטחון מלא ושמחה אמיתית. מי שזוכה להחזיק בשלוש מדרגות אלו, יזכה שהים יקרע עבורו. הדברים אמורים כלפי מעוכבי השידוכים. להחזיק בשלושת המדרגות הללו, אמונה ביטחון ושמחה, ובסייעתא דשמיא יראו ישועות, ועל כך אספר מעשה שממש בדידי הווא עובדא, ואני נאלץ לשנות את הפרטים שלו כדי שלא לחשוף את הדמויות.

האבא התלהב, הוציא מהכיס שלו 100 שקלים ונתן לי דמי קדימה

הכרתי בחור מבוגר שלמרות שהיה בחור טוב ומלא בהרבה מאוד מעלות ומידות טובות, לא זכה למצוא את הזיווג שלו. חיפשו וחיפשו, ההורים שלו התקשרו לכל השדכנים בעולם, ושום דבר לא עזר. הטלפון בביתם דמם במשך תקופות ארוכות, כמעט לא היו הצעות. ביום מן הימים פגשתי את אביו, דיברתי איתו על הבן שלו, הוא הסיח בפני את כאבו הגדול, ואני אמרתי לו שאני מקבל על עצמי להשתדל לחפש לו שידוך בלי נדר. האבא התלהב, הוציא מהכיס שלו 100 שקלים ונתן לי דמי קדימה על התשלום שנהוג לשלם לשדכן. "עוד לא הצעתי שום שידוך", אמרתי לו, "למה אתה כבר רוצה

ידוע לכל מה שחז"ל הקדושים כתבו ברוח קדשם, שקשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, וכבר עסקו בנושא רבים וטובים, בביאורים שונים, מדוע מצאו חז"ל מקום להשוות בין שני עניינים שלכאורה אין ביניהם שום קשר.

אבל אנחנו ננסה להתמקד יותר בנקודה, מה אנחנו יכולים ללמוד מההשוואה הזאת, בין זיווגו של אדם לקריעת ים סוף, ומה הוא הדבר שאנחנו יכולים להוציא מכאן, ואולי גם לעזור למעוכבי שידוכים למצוא את זיווגם בזכות זה.

ברש"י הקדוש, אנחנו רואים שהוא התקשה מיד עם תחילת השירה, במילה השניה של 'אז ישיר', מתעכב רש"י על המילה 'ישיר', הרי השירה נאמרה בעבר, ואם כן היה צריך להיות כתוב אז שר משה. מדוע נאמר הפסוק בלשון עתיד, ומבאר רש"י שעלה בלבו של משה לשיר שירה, כשעלה הרעיון בלבו, היה זה לפני ששר, וממילא מתאים לכתוב 'ישיר' בלשון עתיד.

בספה"ק 'אהבת שלום' מביא בפרשתנו את דבריו הקדושים של רבינו השל"ה הק, שמביא מדרש שאמרו חז"ל על הפסוק 'תשורי מראש אמנה', שעתידיים ישראל לומר שירה לעתיד לבוא. מקשה השל"ה הק, הרי נראה שיש כאן כפל לשון. 'עתידיים ישראל', כלומר, זה יקרה בעתיד, 'לומר שירה לעתיד לבוא'... עוד פעם אומר המדרש שזה יקרה בעתיד? הלא דבר הוא!

אלא מסביר השל"ה הק' שעתידין ישראל לומר שירה על ניסים שעוד לא קרו, אלא שיקרו לעתיד לבוא. הם יאמינו בכזאת אמונה ברורה ושלמה, בשמחה מופלגת ובביטחון מלא, שהקב"ה עתיד לעשות להם נס, וממילא יוכלו לומר שירה עוד לפני שהתחולל הנס בפועל.

ובאמת גם משה רבינו ע"ה רצה לשיר שירה עוד לפני קריעת ים סוף, כך מביא השל"ה בשם הספר הקדוש 'ברכת אברהם', אלא שבני ישראל עוד לא היו בדרגה הזאת, לכן המתין משה רבינו עד לאחר שיצאו מים סוף, ומוסיף ה'אהבת שלום' שלאחר קריעת ים סוף נתעלו בני ישראל והגיעו בעצמם למדרגה כזאת, ולכן נאמר 'ישיר משה ובני ישראל', בלשון עתיד, שהם למדו לומר שירה לא רק על ניסים שכבר קרוב בפועל, אלא גם על ניסים שהם מאמינים באמונה שלמה שיתחוללו בעתיד.

ואם כן הגענו להבנה, שכדי לקרוע את הים, צריכים שלושה דברים:

לשלם?"; והוא הסביר לי שזה עניין של אמונה, הוא מתחזק עכשיו באמונה ומתמלא ביטחון שאני אהיה השליח הטוב. הוא מרגיש שהישועה קרובה, וכבר מעכשיו הוא שמח על השידוך המתקרב, ולכן הוא גם מתחיל לשלם את דמי השדכנות. הנה התשלום הראשון!

לקחתי את הכסף, הנחתי בצד, וקיוויתי בכל לבי שבאמת דמי הקדימה הללו יהפכו במהרה לדמי שדכנות.

והנה, באותה עת הזמין אותי אחד מחברי לשמחת פדיון הבן לנכד שלו. האירוע היה קרוב לבית שלי, ואני אמרתי לו שאני אשמח לבוא וליטול חלק.

אבל באותו היום שבו התקיים הפדיון, היו לי כמה סידורים בלתי ניתנים לדיחוי, והחמצתי את האירוע החשוב.

כשהגעתי הביתה, היה זה שלוש שעות אחרי המועד שנקבע לפדיון. אמרתי לעצמי, מי יודע, אולי הם עוד שם, לפחות אגיד להם מזל טוב.

נכנסתי לאולם, ובאמת ראיתי שהחבר שלי עוד היה שם, הם ארזו את הדברים האחרונים והתכוונו לצאת. כשהוא ראה שבאתי לכבד אותו ולאחל לו מזל טוב, הוא התיישב בחזרה, שתינו 'לחיים', דיברנו קצת דברי תורה, והנה מגיע בחור כבן 20, ניגש לידי ואומר לו מזל טוב. החבר שלי התלהב מאוד, ואמר לו בחזרה "מזל טוב! איזו שמחה, כל כך התרגשנו לשמוע שהתארסת... פשוט, נכד ראשון במשפחה, אה??? איזה יופי!".

לאמא שלי יש אחות שעדיין לא התחתנה

הבחור שמח לקבל את הברכות, אבל קצת התכרכמו פניו כשהזכירו שהוא הנכד הראשון במשפחה.

"זה נושא רגיש", הוא הסביר, "לאמא שלי יש אחות שעדיין לא התחתנה. היא כבר מתבגרת וכ"כ קיוויתי שהיא תתארס לפני, מאוד לא נעים לי להתחתן לפני הדודה שלי. אני מרגיש שזה כמו לרקוד על הדם שלה חלילה וחס.

החווים השדכניים שלי מיד נדלקו... רגע רגע, אני הרי הבטחתי לחפש שידוך לבחור המבוגר, בוא נראה אם יש על מה לדבר.

אמרתי לבחור הזה, שבדיוק התארס, "מה אתה דואג, היא עדיין יכולה להתחתן לפניך! הרי אצל החסידים נוהגים להמתין חצי שנה ואפילו עשרה חודשים בין האירוסין לחתונה, במיוחד בגילאים צעירים. היא מבוגרת יותר, כשהיא תתארס, היא תתחתן בתוך שלושה חודשים, כך שזה בכלל לא מופרך שהיא תתחתן לפניך".

הבחור התלהב מהרעיון... "הלוואי", הוא אמר, "זה מאוד יקל עלי לשמוח בחתונה שלי!".

אמרתי לו, "תאמין בזה, וזה יקרה. כמו בקריעת ים סוף, צריכים אמונה, צריכים ביטחון ושמחה. אם תאמין בזה בעזרת ה' זה יקרה". בו במקום לקחתי ממנו את הפרטים, והשידוך התחיל לרוץ. לחתונה של החתן הזה הגיעה הדודה כאשה נשואה, שמחה ומאושרת!

ו-100 השקלים שהנחתי בצד אכן הפכו לדמי שדכנות.

כשאני מספר את הסיפור הזה, אנשים מאוד מתרגשים, וגם אני בכללם. קודם כל מבחינה אישית זאת זכות גדולה לעשות שידוך,

על אחת כמה וכמה כשמדובר במעוכבי שידוך שהמתינו כל כך הרבה שנים, הסיפוק שחווה שדכן שמצליח להוציא לפועל כזה שידוך הוא עצום, אי אפשר לשער ולתאר!

אבל האמת היא שאין פה חידוש גדול, לכשנתעמק ונבחן את השידוכים שנסגרים סביבנו, נמצא שבמקרים רבים אפשר לראות בחוש איך הקב"ה הוביל את האנשים מסביב בכזאת דרך שבאמצעותה ובמהלכה הם פגשו אנשים שלא היו אמורים לפגוש בכלל, וכך יצא לפועל עוד שידוך והוקם בית נוסף בישראל.

ועל כך אני מספר כאן את הסיפור המופלא של השידוך של מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מטאלנא זיע"א. סיפור חוצה ימים ומדינות, ממש הפלא ופלא.

הם התחילו לאיים עליו ולצרוח עליו, אבל הוא בשלו. הכיפה נשארת לראשו

הרבי מטאלנא זצ"ל, התגורר בילדותו בארה"ב בבית הוריו. האווירה ברחוב לא היתה תורנית במיוחד, ומי מדבר על אווירה חסידית וחינוך חסידי. אבל אביו היה רבי צדיק וקדוש, והוא גידל את ילדיו בדרך החסידות, בלי לוותר על קוצו של יוד.

כשהגיע הילד לגיל בר מצוה, הבינו הוריו שאין מנוס, אלא לשלוח אותו למקום אחר ללמוד תורה. אמריקה זה לא מקום לבחור חסידי. החלו להיערך ולהתכונן, ולבסוף כשהיה כבן 14, שלחו אותו ללמוד בארץ ישראל, לא לפני שמצאו יהודי חסידי ירא ושלם, שעמד להפליג בספינה מארה"ב לארץ ישראל, והסכים לפרוש את חסותו על הנער בדרך.

ההפלגה ארכה מספר שבועות, ובמהלכה היה איזה אירוע שבו הגויים על הספינה חגגו ושתו לשוכרה, וכטוב ליבם בוודקה או ברום, הם החליטו שכל האנשים בספינה צריכים להוריד את הכובע שלראשם.

כולם ראו שיכורים כאלו גסים ואלים, וצייתו לבקשתם, אבל הנער בן ה-14 סירב בתוקף. הוא לא מוריד את הכובע. הם התחילו לאיים עליו ולצרוח עליו, אבל הוא בשלו. הכיפה נשארת לראשו ולא יורדת בשום אופן. הם החלו לחבוט בו, אבל הבינו שהוא עקשן יותר מהם, ועזבו אותו לנפשו.

בסופו של דבר הגיעה הספינה ליעדה, הוא הגיע לירושלים עיר הקודש, שם למד בישיבת 'אהל משה', אצל הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין זצ"ל, בנו של המהרי"ל דיסקין.

מרן הגרש"ז אויערבך שהכיר אותו באותן שנים, סיפר לימים שזה היה נושא לשיחה בכל ירושלים. 'הבחור האמריקאי', כך הם כינו אותו, זה היה מקרה חריג מאוד שבחור מגיע מאמריקה עד ירושלים כדי ללמוד בישיבה, לא שמעו לפני כן על דבר כזה, וכל ירושלים דיברה על כך.

אחרי כמה שנים, שב הבחור לאמריקה כשהוא מלא וגדוש בתורה וביראת שמים טהורה שקנה בארץ ישראל. הוריו כמובן שמחו מאוד לראותו, ואחרי תקופה קצרה הגיע רבי מאיר שפירא מלובלין, מייסד 'הדף היומי', לגיוס כספים באמריקה, לצורך הקמה ומימון

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

תורמי זוזו כ'ים ללא הגרלה!

מבצע של ארגון 'אחינו' ו'דרשו'.

תורמים לארגון 'אחינו' זרוע החיזוק
של 'דרשו' ומקבלים מתנות ענק!

איך תורמים? בכל עמדות 'נדרים פלוס' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

38 כרכים כריכה רכה - פורמט כיס
ובנוסף

מנוי לחצי שנה לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות ₪ 456

תרום ₪ 22 לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה ₪ 264

1.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה
ובנוסף

מנוי ל-3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות ₪ 512

תרום ₪ 22 לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה ₪ 308

2.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

19 כרכים כריכה רכה - פורמט רגיל
ובנוסף

מנוי ל-3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות ₪ 386

תרום ₪ 22 לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה ₪ 308

3.

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה
ובנוסף

ספר 'המפתח' על המשנה ברורה

סט 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים

מנוי ל-3 חודשים לעלון 'לקראת שבת'

מידי שבוע בדיוור ישיר עד אליך

סה"כ שווי המתנות ₪ 638

תרום ₪ 22 לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה ₪ 396

4.

הם צעדו הרב נוביק ובנו של רבי יהודה קלמר לתפילה, התפילה הסתיימה והם חזרו לבית כשרבי יהודה עדיין לא הגיע, הרבנית אמרה שהוא השאיר הוראה שאם הוא לא יחזור שיעשו קידוש ויתחילו את הסעודה, הסעודה התחילה ועל אף שהאריכו בדברי תורה ובזמירות הרב לא הגיע...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' על מהותה של מצוות החסד שבזכותה נגאלו ישראל ממצרים

חמש, כך יצאו ממצרים.

אומר הבאר יוסף, נבין מעתה קושיא חמורה, עם ישראל יוצא באמצע פרשת בא "וַיְהִי בִּפְעֻם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֵסֶס סִפְתָּה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רְגֵלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף:" (שמות יב מא) בפסוק זה כתוב שיצאו וכתוב כמה היו כאן היה צריך לכתוב כמה יצאו שיצאו חמושים, מה המקום כאן בתחילת פרשת בשלח להדגיש זאת?

אלא שבאה תורה לפרסם את צדקת בני"י וחסדם, בדרך העולם כשמשפחה יוצאת לטייל ויש להם שכן יתום יטלו אותו איתם, אבל כל זה כשזה ילד או שניים, וגם כשיודעים הם לאן הולכים ומתי יחזרו, יש בידם די מזון גם לילדי השכנים, אבל כאן מספרת התורה עם ישראל יוצא למדבר לדרך רחוקה מאוד מבלי לדעת מתי יגיעו לייעדם, מה יאכלו וממה ישתו, ובכל זאת נטלו עמם לא ילד אחד אלא ארבע משפחות - עשרות ילדים נוספים לעשרות שלהם, עם כל הדאגה והפחד מהבאות, כמה אמונה צריך בזה וכמה לב רחום וחנון, אין לזה הסבר במילים כלל.

"וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות יג יח)

מבואר בתרגום יונתן בן עוזיאל שכל אחד יצא ממצרים עם חמשה ילדים, וזהו תמיהה גדולה מאוד, היתכן שזה היה מספר הילדים של כל יוצאי מצרים? כולם לאף אחד לא היה מספר אחר? ועוד: הלא ילדו מינימום ששה בכרס אחד: (עיין בתנחומא פרשת פקודי סימן ט)

ואם תמה נתמה על דברי היונתן בן עוזיאל יתווסף לנו תמיהה על דברי תרגום הירושלמי, שאומר

"..מזיינין בעובדא טבא סליקו בני ישראל פריקין מארעא דמצרים" אומר הירושלמי שהחמושים זהו מזוינים, אבל לא בנשק צבאי אלא במעשים טובים! כלומר שלא היה להם מעט מעשים טובים, אלא הם 'חמושים' במעשים טובים היינו שזהו הדבר הניכר ביותר אצלם, ואנו יודעים שעם ישראל הוזקק למול ולהקריב קרבן פסח בגלל שלא מצא להם הקב"ה זכות שיגאלו בה כנאמר בנביא: "רַבְּבָה כְּצִמְחַת הַשְּׂדֵה נִתְתִּיבָה... " אומרים חז"ל: "הגיע הקץ של גאולה ואת ערום ועריה בלא מעשים טובים לכך נאמר וירא אלוקים שאין בידם מעשים ליגאל בהן"

בא הכתוב השלישי ומכריע ביניהם, רש"י הק' מביא את דברי המכילתא מהו וחמושים:

"דבר אחר חמושים מחמושים אחד מחמשה יצאו וד' חלקים מתו בשלשת ימי אפילה:" (רש"י שם)

אומר הג"ר יוסף צבי סלנט זצ"ל בספרו 'באר יוסף' נפלא ביותר: ארבע חלקים מעם ישראל מתו בחושך כי היו להם פטרונים אצל המצרים ולא רצו לצאת ממצרים, ברור הוא שאלו היו מבוגרים בלבד ילדים לא היו בעלי משרות וקריירות במצרים לא היה סיבה לילדים לא לרצות לצאת, א"כ בודאי נענשו רק ההורים, נמצא שהמוני ילדים נשארו בלי אב שיוציאם ממצרים, רק לחמישית היה אבא, ומה יעשה בארבעת החלקים הנוספים?

אלא שכל אחד נטל עמו את ילדיו הרבים ונשא על עצמו עוד ילדי ארבע משפחות, אומר היונתן בן עוזיאל "וכל חד עם חמשה טפלין סליקו בני ישראל מארעא דמצרים" חמשה טפלין הכוונה חמשה 'עדרים' של ילדים, משפחתו ועוד ארבע משפחות עמו יחד הן

מבינים אנו היטב את כל ג' הביאורים, כולם אחד, בני" אומר הירושלמי יצאו מזויינים במעשים טובים, ומה הם המעשים הטובים אומר המכילתא שהרי רק אחד מחמשה יצאו וממילא נשאר ילדי רבים, מפרט היונתן בן עוזיאל כל אחד יצא וחמשה טפלי חמשה משפחות ברכות מאוד. זהו אפוא המזויינים במעשים טובים!!!

סיפר הגאון ר' צבי מרקוביץ זצ"ל: בעיר סלונים כבכל עיר היה בית הכנסת אורחים שהיה מתוקצב מקופת הקהילה, ולימים קמו נציגי השמאל בוועד הקהילה שהיו מכונים "האידישטיים" והתנגדו להקצאת הסכום מהקופה. בטענם שאת האורחים החשובים ממילא מזמינים נכבדי הקהילה לבייתם. נשאר איפה שהכנסת אורחים מיועדת לפשוטי העם- ארחי ופרחי - כלשונם, אין אם כן הצדקה לממן אותם מקופת הקהילה, איננו זקוקים להם כאן.

מיד קם חותנו המרא דאתרא הגאון רבי שבתאי יגל זצ"ל ואמר: שנינו במשנה על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים".

נשאלת השאלה מדוע בתורה ובעבודה כתוב בה"א הידיעה. ובגמ"ח לא כתוב ועל "ה"גמ"ח? התשובה היא שחז"ל צפו ברוח קודשם שיבואו ימים שיהיה ויכוח בעם ישראל מה זה "תורה", כאן יקומו רפורמים או פשרנים אחרים וכל אחד יאמר תורתנו היא התורה. ע"ז אמרו על "ה'תורה בה"א הידיעה, דוקא אותה תורה שניתנה מהקב"ה למשה רבינו בסיני. וכך בעבודה ראו ברוח קודשם. שיבואו ימים ואלו יאמרו עבודה זהו ע"ז רח"ל. ואלו יאמרו עבודת כפיים, עבודת אדמה. ע"כ אמרו "ה'עבודה בה"א הידיעה, עבודת ה'.

אולם בגמ"ח לא ציינו בה"א הידיעה, לומר לנו שבוז אין הבדל "גמילות חסדים צריך לעשות עם נכבדים כמו עם ארחי פרחי. עם בני משפחתו כמו עם אנשים זרים". אחרת אין זו מידת גמילות חסדים שעליה העולם עומד!

אני רוצה לשתף את הציבור במושג מרומם של חסד

סיפורי חסד יש בעם ישראל נפלאים וגדולים, אני רוצה לשתף את הציבור במושג מרומם של חסד ודאגה אמיתית לזולת. אותו שיתף אותי הג"ר יחיאל הלוי נוביק שליט"א ראש כולל 'דעת יוסף' באשדוד במסגרת נסיעותיו לאחינו בני ישראל בארה"ב לזכותם להיות שותפים להחזקת תורה, ניגש לגבאי צדקה בשם ר'. קלמר, וביקש לחבר אותו למספר יהודים אמידים, הלה אמר שהוא עמוס מאוד ואין באפשרותו אבל הוא יתן לו את הטלפון של אביו הגאון רבי יהודה קלמר אולי הוא יחבר אותו, אבל הדגיש, אבי אדם מאוד עסוק וקשה מאוד לתפוס אותו...

אכן לא היה פשוט, אך ברגע שענה רבי יהודה לטלפון וקבע עמו פגישה, כשהפגישה לא יכלה לצאת לפועל למחרת כבר פיצה אותו

בכך שהשיג עבורו תרומה מכובדת, כל זאת מבלי לראות אותו בכלל, והוא הוזמן לשהות בביתו בשבת הקרובה במקום רבנותו ב'ווסט אמפ סטייט' הוא נענה להזמנה, ושם זכה להכיר יהודי תלמיד חכם בגיל שיבה שמעבר לרבנותו במקום הינו בעל חסד הדואג דאגתו של כל יהודי ויהודי, ואיפה שזה מגיע לסיוע למוסדות תורה הוא יוצא מכליו ימים ולילות למען הזולת.

מאז היה זה דבר קבוע שבכל פעם שהיה מגיע לארה"ב שבת אחת היה נוסע להתארח אצל הרב קלמר, וכאן הוא מספר על השבת האחרונה בה הגיע להתארח, היה זה לפני כשבע שנים, לאחר מכן כבר חשב שזה מטריח את הרבנית ולא אבה עוד להטריח, הוא הגיע כמה שעות לפני שבת כשהרבנית ובנה מקבלים את פניו באומרים שהרב יגיע מאוחר יותר, בהתקרב כניסת השבת הוא שומע שבנו של רבי יהודה משוחח טלפונית עם אביו ומסביר לו על דרכי הגעה, זה היה נשמע לו משונה מאוד, רבי יהודה במסגרת עיסוקיו הרבים למען הזולת הכיר את הרדיוס של האלף ק"מ שסביבו על כף היד, ופתאום כאן הוא צריך את עצתו של בנו, אבל הוא לא שאל כלום.

השבת פרסה כנפיה, והבן אמר שאביו אמר שילך לתפילה הוא כבר יגיע בהמשך, הם צעדו הרב נוביק ובנו של רבי יהודה לתפילה, התפילה הסתיימה והם חזרו לבית כשרבי יהודה עדיין לא הגיע, הרבנית אמרה שהוא השאיר הוראה שאם הוא לא יחזור שיעשו קידוש ויתחילו את הסעודה, הסעודה התחילה ועל אף שהאריכו בדברי תורה ובזמירות הרב לא הגיע... או אז נשמעו נקישות בדלת, בחורי הקהילה החלו להיכנס אחד אחד, היה זה דבר קבוע שהבחורים הגיעו לזיץ בליל שבת בהם היו שרים שירות ותשבחות יחד עם שיחה שמבר בפניהם הרב, הרבנית ידעה גם לומר כאן שהרב אמר שאם לא יספיק להגיע שהרב נוביק יאמר את השיחה בפני הבחורים.

כך עברו ארבע שעות מאז כניסת השבת ועדיין הרב לא הגיע, הרבנית החלה לדאוג, הרב כבר חצה את גיל השבעים היה חולה לב וחולה סוכר גבוה, הוא לא חזר ומי יודע... הנכדים התבקשו לצאת לנסות לאתר אותו, ב"ה לאחר רבע שעה חזרו בריצה שהרב מתקרב לבית, הוא הגיע לא נכנס לסלון כדי לא להפריע למהלך השיחה, עשה קידוש במטבח סעד לצד רעייתו במטבח. ורק לאחר מכן הצטרף לבחורים לשיר עמהם... כמובן שהדבר סיקרן מאוד, מה יש לרב לאחר ארבע שעות אחרי כניסת השבת? למחרת סיפר לו בנו.

הרב קלמר קיבל טלפון

הרב קלמר קיבל טלפון מיהודי שחזר בתשובה, אמו שוכבת בבית חולים מרחוק שעתים נסיעה משכונתו של הרב, מצבה קשה מאוד ויש שם מחלוקת קשה בינו ובין אחותו שהיא האפוטרופוסית החוקית של האם, ושאינה שומרת מצוות. האחות רצתה לעשות איזו פעולה הנוגדת את ההלכה, והאח התנגד בתוקף והתחנן לרב שיבוא לעזור לו למנוע את אחותו מהצעד הבלתי הפיך הזה...

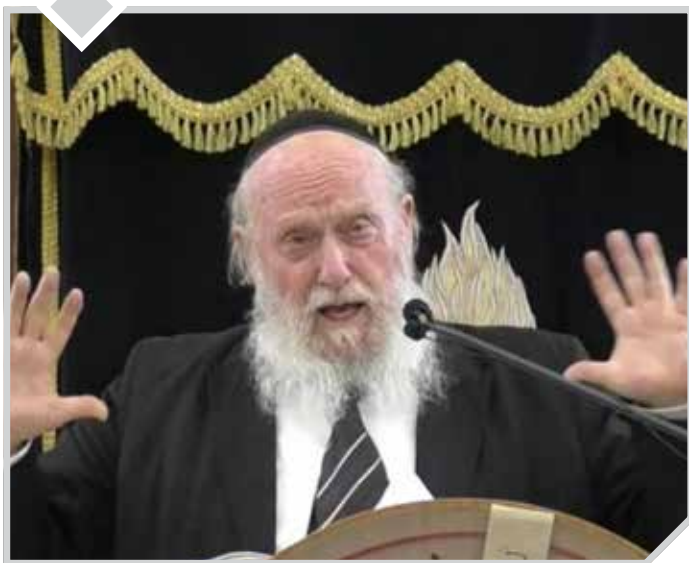
לרבי יהודה לא היה שאלה, הוא עלה על רכבו וגמא את שעתיים

בשמחת האירוסין פגשתי את ראש ישיבת 'יד אהרון' הגאון רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א, הישיבה שבה למד באותה העת החתן ולפני שקמתי לצאת, הצעתי להרב אייכנשטיין לחזור איתי לירושלים. ישבנו שנינו יחדיו ברכב העולה ירושלימה. באמצע הדרך, אומר לי הרב אייכנשטיין, הרב גולדבלט יש לי קושיא חזקה, אני רוצה לשאול אותך אותה

שתי עובדות שארעו להגאון רבי משה אהרון גולדבלט שליט"א, מראשי ישיבת 'קרית מלאכי'. ועל זה א-לי ואנווהו

זֶה אֶ-לִי וְאֲנֹהוּ אֶלְקֵי אָבִי וְאֶרְמָמְנֵהוּ (טו ב)

מאת: הרב צבי גטקר

השל"ה הקדוש, פותח את עשרה מאמרות שלו, ברמז נפלא. אומר השל"ה: אם האדם מגיע לדרגה ש'זה א-לי', כלומר הוא מכיר בעצמו ומחובר לעבודת ה' בכל עצמותו, ומעצמו הוא מכריז זה קלי, אז הוא זוכה ל'ואנווהו', כמבואר בחז"ל שהכוונה 'אני והוא' - כלומר חיבור חזק ובלתי אמצעי עם הקב"ה, אבל אם דרגתו היא רק 'אלוקי אבי' כלומר הוא עושה את המצוות כי כך הוא חונך וכך הוא מצווה, אבל אין לו חיבור אמיתי, אז 'וארומנו', כביכול הקשר מרומם ממנו, זה לא קשר חזק כמו זה קלי. עלינו להתבונן, על זכייתנו, להיות העם הנבחר, 'עם האלוקים', ומתוך אהבת ה' לשמוח בו ובמצוותיו, אשרינו!, בחשק, בהתלהבות דקדושה, לקיים רצון אבינו שבשמים.

נכנסתי למכונית, והשוטר הסביר לי שהוא יקח אותי טרמפ לשיבה, ואז הוא שואל אותי: כבוד הרב, למה אנחנו חוטפים טילים?, למה?, הרב יודע?.

מנימת השאלה היה נראה, כי זו שאלה ע"מ להשיב, אז שתקתי, השוטר שהמשיך בנסיעה לכיון הישיבה, כבר החנה את רכבו בחזית הישיבה, ובטרם ירדתי הוא אומר לי: הרב יודע למה יש טילים, למה יש נפגעים, אני יגיד, פשוט הקב"ה אומר לנו, 'חבר'ה אני לא מד"א'. הוא ראה שאני תמהה על דבריו, ולא מבין את כוונתו, אז הוא הסביר, כבוד הרב, הרי כעת כולם מתחזקים, חובשים כיפות, לובשים ציצית, ומבקשים מרבנו של עולם, שיציל אותנו, אז הקב"ה אומר לנו, חבר'ה, אני לא מד"א שמתקשרים אלי כשנמצאים במצוקה, אני מחכה לכם בימים רגועים שתתחברו אלי, עכשו אתם מגיעים!?. ירדתי מהרכב מהורהר, בדברי השוטר הפשוט, כשנכנסתי להיכל הישיבה, סיפרתי לבחורים את שאלתו של השוטר ותשובתו, ואמרתי להם: תלמידי היקרים, בשונה מהשוטר, אני אינני יודע מה הקב"ה רוצה, מה התביעה שלו עלינו, אבל אני כן יודע מה הקב"ה רוצה, הקב"ה רוצה שנאמר 'אני לא מלו-מדא'. הוא לא רוצה שנקיים את המצוות ונלמד את התורה, כי ככה אנו כבר רגילים דורות ע"ג דורות, הוא לא רוצה שנהיה בגדר מלומדה!.

לא כי כפו עלינו לקיים את המצוות, ומה לעשות אין ברירה, הלא אנחנו מאמינים בני מאמינים בשכר ועונש, אז אין ברירה, מי שלא מקיים מצוות, נענש.. חלילה, אלא מתוך אהבת ה' והכרה עמוקה ש'זה א-לי'..

אני רוצה לספר שתי עובדות שארעו להגאון רבי משה אהרון גולדבלט שליט"א, מראשי ישיבת 'קרית מלאכי'. סיפורים אלה מדגישים את המעלה של כל אחד מאיתנו, שמתלם ברוחניותו, בהשגת דרגת 'זה קלי', ולא מסתפק במה שקיבל מאבותיו, אלא מתחבר להשי"ת באהבה ובשמחה.

השוטר הורה לי לאלתר לעלות לניידת, נבהלתי מעט, אך כשעליתי הבנתי מדוע..

היה זה יום קיץ חם סיפר הרב גולדבלט, צעדתי לכיון הישיבה, הרחובות היו מלאים בכוחות בטחון, הימים ימי מלחמת צוק איתן, שגבתה בעיר מספר הרוגים ה"י, מטילי החמאס. לפתע נעצרת על ידי ניידת שיטור, ואיש הבטחון שואל אותי, 'כבוד הרב לאן אתה הולך', עניתי כי אני בדרכי לשיבה, השוטר הורה לי לאלתר לעלות לניידת, נבהלתי מעט, אך כשעליתי הבנתי מדוע..

הוא רוצה אותנו חיים ובווערים בעבודתו יתברך, אם נהיה כאלה, בוודאי ניצל מכל פגע ומשחית. נכריז יחדיו אני לא מלומדה!

יושבים אצלי עשרות תלמידים יחסניים וכשרוניים, שאמא שלהם כבר 15 שנים בוכה עליהם בהדלקת נרות

ואם כבר אנו עוסקים בשל"ה הקדוש שבו פתחנו, אין יותר מתאים ממועשה נוסף שמספר הרב גולדבלט שליט"א.

זה דבר המעשה: נסעתי לבני ברק, לאירוסי אחד מיוחד מבוגרי ישיבתנו, בחור שזה מקרוב בא, ממשפחה רחוקה מורה ומצוות, והוא החתן דני, עזב בורות נשברים לחצוב לו בארות של מים חיים, זכה עלה ונתעלה והוא כבר ממש ת"ח צעיר, מלא וגדוש בתורה וביראה.

בשמחת האירוסין פגשתי את ראש ישיבת י"ד אהרון, הישיבה שבה למד באותה העת החתן, הגאון רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א, ולפני שקמתי לצאת, הצעתי להרב אייכנשטיין לחזור איתי לירושלים, הרב אייכנשטיין שמח על ההצעה, ועד מהרה ישבנו שנינו יחדיו ברכב העולה לירושלמה.

באמצע הדרך, אומר לי הרב אייכנשטיין, הרב גולדבלט יש לי קושיא חזקה, אני רוצה לשאול אותך אותה. עניתי ואמרתי לשאול תמיד אפשר, מענה, הלואי ואדע לענות.

פתח ראש הישיבה ושאל, הלא הנך יודע כי החתן בשמחה שממנה שבים שנינו, לא גדל בבית תורני בלשון המעטה, עד לפני שנים ספורות לא ידע צורתא דשמעתתא, והנה כעת הוא בחיר ישיבתנו, לא פחות, איך קורה כדבר הזה?

הלא יושבים אצלי בישיבה עוד עשרות עשרות תלמידים יחסניים וכשרוניים, שאמא שלהם כבר 15 שנים בוכה עליהם בהדלקת נרות, ולא רק, ומכולם מי שעלה ונתעלה יותר מכולם זה החתן שלנו, שהוא לא יחסן, ואמא שלו לא הדליקה נרות אף פעם... מה פירוש הדבר, סיים הרב אייכנשטיין את קושייתו, מה טמון בעובדה הזו? דממתי לשמע חקירתו, ואחר זמן מה, אמרתי לו, כבוד הראש ישיבה, היטבתם להקשות, אינני יודע, האם זו זכות אבות, או זכות המסירות נפש לתורה, או סיבה נעלמה אחרת.

אבל את דברי השל"ה אני יודע, ומדברי השל"ה האמורים לעיל שצינתי בפניו עולה, כי לא תמיד מעלת האלוקי אבי, גדולה על מי שאין לו גירסא דינקותא, לפעמים המעלה שהאדם זוכה בעצמו להכיר ולזעוק זה קל!; לשמוח ולעלוז במצוות התורה, בדבר ה', מעלה זו עולה על זכות האבות והגירסא דינקותא, כי הוא זוכה לואנוהו - כביכול אני והוא מקושרים, ואז זוכים לסייעתא דשמיא יוצאת מגדר הטבע, ממש.

נכון אנחנו מאושרים מכך, שזכינו וקיבלנו מאבותינו, דרך בעבודת ה', אמת, אבל אין זה תחליף לעבודה עצמית, לזכות להיות מאלו שחשים ומורים באצבע - זה א-ל!

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

המשך מעמוד 15 | הגה"ח רבי אליהו דינקל שליט"א

הפעילות של ישיבתו המפורסמת ישיבת חכמי לובלין! באו האב ובנו לקבל את פניו של רבי מאיר שפירא, שהתרגש מאוד לראות כזה בחור חסידי, 'חניוק' בארץ ניכר, באמריקה. רבי מאיר שפירא שיבח מאוד את הבחור ואמר שעד אז הוא ראה באמריקה כמה אדמו"רים שהתביישו להציג בפניהם את הבנים שלהם, כי הילדים גדלו בכזאת אווירה שהשפיעה עליהם שלא לטובה. זאת הפעם הראשונה שהוא פוגש רבי באמריקה, שיכול להתפאר בבנו, כי באמת ראוי להתהדר בכזה בן מיוחד במינו.

מאמריקה המשיך רבי מאיר שפירא לביקור בקנדה, שם המשיך במסע גיוס הכספים שלו לטובת הישיבה בלובלין, ובהיותו בקנדה הוא פגש את האדמו"ר מסטרעטין שהתגורר באותה תקופה בקנדה, ובא עמו בדברים.

רבי, אני מכיר את הבחור הזה. אני נסעתי בספינה מארה"ב לארץ ישראל

השיח הרבי מסטרעטין את לבו בפני האורח הנכבד ואמר לו שב"ה הוא גדל בית נאמן בישראל, הילדים שלו כולם יראים ושלמים, אבל יש לו בעיה... יש לו בת שהגיעה לפרקה, והוא לא מוצא בכל האזור אפילו בחור אחד שיהיה ראוי לשאת אותה. המצב הרוחני היה ירוד

גם שם, באותן שנים, ומעטים היו הבתים שהתנהלו בדרך התורה והיראה בלי פשרות ובלי קיצורי דרך.

אמר לו רבי מאיר שפירא, יש לי רעיון. אומנם זה לוקח כמה שעות נסיעה, אבל בדיוק פגשתי בארה"ב השכנה, בחור חסידי, בן למשפחת אדמו"רים, מיוחס מאוד, חניוק אמיתי, תלמיד חכם מופלג, ממש מה שאתה מחפש.

הרבי מסטרעטין שמע את הדברים, והתחיל קצת לברר במי מדובר, מי זה הבחור היכן הוא למד.

קם אחד מבאי בית מדרשו של הרבי מסטרעטין, ואמר "רבי, אני מכיר את הבחור הזה. אני נסעתי בספינה מארה"ב לארץ ישראל, ובדרך ליוויתי אותו, כשהיה כבן 14. אני יכול להעיד שלא רק שיש לו יראת שמים טהורה והנהגות אציליות, אלא שהוא גם בחור של מסירות נפש, בעיני ראיתי איך הוא עומד בגבורה מול חבורה של גויים שיכורים, ולא מוכן להוריד את הכיפה מראשו בשום פנים ואופן".

כשמע זאת הרבי מסטרעטין, התרצה, ומיד החלו לקדם את השידוך, שאכן נסגר בשעה טובה וכך הוקם עוד בית כשר ונאמן בישראל.

הרי לנו שידוך שיכול היה לצאת לפועל רק בהתקבץ אנשים ממכה יבשות וממכה מדינות. היהודי שנסע עמו בספינה והעיד עליו, רבי מאיר שפירא שהגיע מפולין הרחוקה ועבר בארה"ב ובקנדה, וכמובן החתן שהגיע מארה"ב והכלה שבאה מקנדה, כדי להקים עוד בית בישראל.

אבא היסס בדבר, אולם לבסוף הסכים ונסענו. כשיצאנו לדרך ראיתי את פני אבא והנה החווירו ברוב אימה ופחד, ובה במדה שהעגלה התקרבה לוילנא יותר, הלכו פני אבא והחווירו יותר... כשבאנו לוילנא כמעט שקשה היה להכירו, ושוב פנה אלי בחרדה: "אף אתה רוצה להיכנס אל הרבי...!?"

התשובה המפליאה של הילד בן עשר לגאון מוילנא!

הרב ישראל ליוש

וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקֶרֶךְ לְאִיתָנוּ... (יד כז)

אימה, יראה, חיל ופלצות, רטט וזיע, אלו מקצת המילים שיתארו את רגשותיו של מרן הגאון רבי חיים מוואלז'ין זצ"ל כלפי מורו ורבו מרנא הגאון מוילנא זי"ע...

מאות השעות ששהו יחדיו לא הצליחו להקהות את יראת הכבוד שרחש רבי חיים למורו ורבו, "עדיין יראת רוממות תורתו על פני" - כותב רבי חיים בהקדמתו לביאור הגר"א על המשניות - "מדי דברי בו מרתע כל גופי, וידי נוטפין מור מקדושת תורתו הנפלאה..." תיאור מרטיט של בנו רבי איצלה זצ"ל, מובא בספר 'אבי הישיבות', על אחת הפגישות מיני רבות של התלמיד הירא עם רבו הנורא, פגישה שרבי איצלה היה עד לה בהיותו כבן עשר... פעם עמד אבא לנסוע אל הגר"א, אמרתי לאבא: "אף אני רוצה לנסוע אל הרבי..."

נרעש אבא ואמר בחרדה: "אף אתה רוצה לנסוע אל הרבי...!?" נבהלתי גם אני, אולם בכל זאת עמדתי על דעתי ואמרתי: "כן, אני רוצה..."

אבא היסס בדבר, אולם לבסוף הסכים ונסענו. כשיצאנו לדרך ראיתי את פני אבא והנה החווירו ברוב אימה ופחד, ובה במדה שהעגלה התקרבה לוילנא יותר, הלכו פני אבא והחווירו יותר.

כשבאנו לוילנא כמעט שקשה היה להכירו, ושוב פנה אלי בחרדה: "אף אתה רוצה להיכנס אל הרבי...!?"

התאמצתי ואמרתי: "כן..."

כשעמדנו על יד חדרו של הגר"א, ממש נקשו ארכובותיו של אבא מאימת רבו, ופעם נוספת פנה אלי ברטט: "אף אתה רוצה להיכנס...!"

כך נכנסנו אל חדרו של הגאון!

הגאון היה טרוד בלימודו וכלל לא שם לב שנכנסנו אל החדר, חרדה אחזה באבי, הוא לא פצה את פיו ולא ניגש אל רבו, רק אחר כמה רגעים הבחין בנו הגאון...

אבא ביקש לשמוע מהגאון על הסוגיא בה הוא מהרהר, והגאון נענה: "הרי אין מאמר חז"ל שאינו רמוז בתורה, אם כן היכן רמוז בתורה דברי חז"ל על הפסוק 'וישב הים לאיתנו' שהתנה הקב"ה עם הים שיקרע לפני ישראל?"

"אבא!" - ביקש הילד איצלה את זכות הדיבור - "אני יכול להשיב...?" הגאון הסכים, והילד ענה: "בפרשת בראשית כתוב: 'יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה', לכאן המילים 'ותראה היבשה' מיותרות, הרי פשיטא שאחרי שיקוו המים אל מקום אחד, אזי תראה היבשה במקום שהיו המים לפני שנקוו למקום אחד? אלא על כרחך שהמילים 'ותראה היבשה' מלמדים שיום יבוא והיבשה תראה אף במקום שהמים נקוו לשם עתה, אימתי? הוי אומר בקריעת ים סוף, אז נקרע הים כפי התנאי שעשה עמו ה' בבריאתו, והיבשה נראתה על פני הים!"

מסופר שהתשובה מצאה חן בעיני הגאון ואמר על רבי איצלה: "הוא עוד יהיה דרשן גדול בישראל!"

משל פלאי מביא המדרש רבה (בראשית ה א) על הפסוק 'יקוו המים אל מקום אחד', משל למלך שבנה פלטרין והושיב בתוכה אלמים, והיו משכימים ושואלים בשלמו של מלך ברמיזה ובאצבע, אמר המלך: 'אילו היו פקחים על אחת כמה וכמה!', הושיב בה המלך דיירים פקחים, עמדו והחזיקו בפלטרין, אמרו: 'אין פלטרין זו של מלך, שלנו היא!' אמר המלך: 'תחזור פלטרין לכמו שהיתה.'

כך מתחילת בריתו של עולם לא היה קילוסו של הקב"ה עולה אלא מן המים, הדא הוא דכתיב 'מקולות מים רבים אדירים משברי ים', ומה היו אומרים?: 'אדיר במרום ה', אמר הקב"ה: 'מה אם אלו שאין

כיון שעדיין לא הוגדר לי הדבר, פניתי אל אחד מידידי שליט"א שעוסק זה שנים רבות בחינוך בחורי ישראל. סיפרתי לו את אשר שמעו אוזני, את ההוראה הכללית ואת התשובה הפרטית שקיבלתי, ביקשתי ממנו להגדיר לי ביתר בירור את ההבנה בדבריהם של גדולי ישראל.

על אמונה חושית שלא צריכה הסברים מיותרים

ניאמינו בד' ובמשה עבדו (יד לא)

מאת: הרב ישראל היימן

לפני שבועות מספר הייתה לי הזכות להשתתף בכינוס מצומצם וקטן של פעילים בתחום חינוכי מסויים. בראש הכינוס עמדו מרנן ראשי הישיבות מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא והגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון. בכינוס נשמעו ברמה דבריהם של גדולי ישראל שליט"א בנושאי חינוך שונים. הם האריכו והסבירו את חשיבות הקשר עם הבחורים וענו על שאלות בנושאים אקטואליים העומדים על הפרק. לא בכל יום ניתן לאברכים לשמוע בצורה בלתי אמצעית את דעתם המפורשת בנושאים שונים שלא תמיד מדברים עליהם בגלוי. על התמודדויות שונות שהם מנת חלקם של בחורי הישיבות הקדושים בדור יתום כשלנו.

בין שאר הנידונים עלה שם הצורך לדבר עם בחורים וללמוד איתם בנושאי אמונה וביטחון. בפרט לאור התקופה הנוכחית בה בלבול הדעות רב בנושאים אלו.

דעת ראשי הישיבות הייתה נחרצת! חובה קדושה ללמוד עם בחורים נושאים אלו. וודאי שהיום כמאז ומקדם יש להשקיע זמן ללמוד ענייני אמונה וביטחון הנותנים עוז ותעצומות לכל אדם ובפרט לבני הדור הצעיר לעמוד בנסיגות התקופה. ישנו קושי לחזק את בני הדור הצעיר לעמידה בנסיגות כאשר בני הדור המבוגר יותר מצטיירים לפעמים ככאלו שלא מבינים את הנסיגות שהם מנת חלקם של בני התשחורת בדור הנוכחי. הדרך היחידה להעניק להם כח ותעצומות נפש הוא על ידי לימוד האמונה.

אבל... ראשי הישיבות גדולי ישראל שליט"א הדגישו בנחרצות! אמונה היא רק אמונה חושית ולא חקירות! חקירות באמונה מביאים רק לשיבוש הדעות ולהרס במקום לתיקון.

כיון שלא הייתה ברורה לי ההגדרה ניגשתי בסיום הכינוס לגאון רבי דוד כהן שליט"א ושאלתי לאמור מהי ההגדרה של חקירות באמונה האסורות בלימוד עם בחורים. הוא השיב לי במילה קצרה. 'פילוסופיה'.

פילוסופיה אסורה, אבל כל מה שמקובל לנו במסורה הרי זה טוב ורצוי כנאמר.

(שאלתי אותו מפורשות על ספר דרך ה' לרמח"ל, שם לכאורה

ישנם בשערים הראשונים דברי אמונה עמוקים. הוא התפלא על שאלתי... הלא הרמח"ל עצמו אף שמהקדמתו לכאורה נראה שהספר עוסק בחקירה ובפילוסופיה הרי שבתחילת השער הראשון מורה רבנו הרמח"ל שכל דבריו הם כפי מה שמקובל לנו מן האבות והנביאים וע"כ אין זה בגדר חקירה אלא בגדר קבלה.)

כיון שעדיין לא הוגדר לי הדבר כל צורכו, פניתי אל אחד מידידי שליט"א שעוסק זה שנים רבות בחינוך בחורי ישראל. סיפרתי לו את אשר שמעו אוזני, את ההוראה הכללית ואת התשובה הפרטית שקיבלתי, ביקשתי ממנו להגדיר לי ביתר בירור את ההבנה בדבריהם של גדולי ישראל.

ידידי החשוב פתח בפני את שיחותיו של הגאון רבי יעקב ניימן זצוק"ל ראש ישיבות אור ישראל, בפרשת השבוע.

בפרשתנו אנו קוראים על המעמד אולי הכי מרכזי ביציאת מצרים. 'קריעת ים סוף'. מהבטה שטחית על הנושא ניתן להסיק שמטרת קריעת הים הייתה לאבד את המצרים סופית. 'אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפון לראותם עוד עד עולם'.

אבל בעיון פשוט ניתן להבחין שלא זו המטרה. אילו רצון ה' היה רק לאבדם היו לו המון דרכים לעשות זאת. המטרה האמיתית הייתה אחרת.

"וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו"

"הנה ימים באים..."

כי אם לשמע את דברי ה'...

עמוד היומי תלמוד בבלי

הרב **מנחם דריימן** שליט"א
עברית
שלוחה 3<1<5

הרב **עמרם בינעט** שליט"א
אידיש
שלוחה 2<5

הרב **ירמיהו לעסין** שליט"א
אנגלית
שלוחה 2<3<5

הרב **שלמה סטרו** שליט"א
ספרדית
שלוחה 4<5

הרב **עובדיה טלגם** שליט"א
ספרדית
שלוחה

רבי **אריה זילברשטיין** שליט"א
עברית
שלוחה 1<5

רבי **דוד הופשטטר** שליט"א
אנגלית
שלוחה 1<3<5

רבי **מאיר ערערא** שליט"א
צרפתית
שלוחה 5<5

הרב **דוד בוק** שליט"א
עברית עם "ביאורי תוספות"
שלוחה 3<2<1<5

קו השיעורים של 'דרשו'

*4992

077-2222666

הדף היומי בהלכה

רבי אריה זילברשטיין שליט"א
 עברית - שיעור מקוצר+מורחב
 שלוחה 1<1<1/2

רבי אפרים סגל שליט"א
 עברית+אידיש
 שלוחה 1<2<1/2

רבי מרדכי שלמה פרוינד שליט"א
 אידיש
 שלוחה 1<3

הדף היומי בתלמוד ירושלמי

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
 עברית
 שלוחה 4<1<8

הרב שמואל בקר שליט"א
 עברית
 שלוחה 3<1<8

הרב עמרם בינעט שליט"א
 אידיש
 שלוחה 2<2<8

הדף היומי תלמוד בבלי

הרב אפרים סגל שליט"א
 עברית + אידיש
 שלוחה 2<3/4

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
 עברית - שיעור מקוצר
 שלוחה 1<2

הרב מאיר שפרנר שליט"א
 עברית - שיעור מורחב
 שלוחה 2<2

הרב אברהם פוקס שליט"א
 דקה מתוקה על הדף היומי
 שלוחה 2<5

שמעתי מרבי הלל כגן זצ"ל, שרבי זונדל הוטנר מאישישוק זצ"ל שהיה צדיק גדול, ובתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה. לימים פגש את ה'חפץ חיים' ושאלו, וכי צדיק אני?

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

שמעתי מרבי יהושע העשיל ווייס ז"ל שסיפר בשם רבי יהודה אסאד זצ"ל סגולה לחולה שיתרפא מחוליו, שישינו מיטתו מחדר לחדר

"כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך" (ט"ו כ"ו)

רפואה לחולה שיעבור למיטה אחרת - בספר 'אלף כתב' (אות תקסד) מובא: שמעתי מרבי יהושע העשיל ווייס ז"ל (תרס"ט) שסיפר בשם רבי יהודה אסאד זצ"ל סגולה לחולה שיתרפא מחוליו, שישינו מיטתו מחדר לחדר, ואם אי אפשר, ישתדלו לשנות ולהניחו במטה אחרת, ובדוק ומנוסה לרפואה ולבטל מעליו גזר דין שיהפך לטובה'. ונראה שמקור לסגולה זו נעוץ במה שאמרו בגמ' (תענית כ"ד:) פעם התפלל רבא בתקופת תמוז על גשמים שלא ירדו, פתח ואמר: 'רבש"ע, אלוקים באזנינו שמענו, אבותינו סיפרו לנו פעול פעלת בימיהם בימי קדם (תהלים מ"ז כ) ואנו בעינינו לא ראינו, מיד ירדו גשמים בשפע גדול מאד. בא אביו אליו בחלום, ושאלו: האם מותר להטריח השי"ת כל כך? וא"ל אביו: אל תשכב במיטתך הלילה. ואכן שכב רבא במקום אחר, למחרת מצא רבא מיטתו חתוכה בסכנים, כי רצו השדים להורגו וניצל, דשינה מקום השינה למיטה אחרת. ובגמ' ר"ה (ט"ז:) וב"מ (ע"ה:) מציינו כע"ז דאמרו שאחד מהדברים הקורע גזר דין האדם הוא שינוי מקום (אוצר פלאות התורה).

"כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך" (ט"ו כ"ו)

ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים - הליכה לצדיק בעת צרה נהוגה הייתה עוד מימי קדם. ואיתא בגמ' (ב"ב קט"ז.) 'דרש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', שנאמר (משלי ט"ז) 'חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה'. וכן 'מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל, שיגר שני תלמידי חכמים לרבי חנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים' (ברכות ל"ד:). וכן מובא בגמ' (תענית ח.) ואם לחש ולא נענה מה תקנתו, ילך אצל חסיד שבדור וירבה עליו בתפילה.

וכתב הרמ"א (ביו"ד סי' של"ה ס"י בשם הנמוק"י) יש אומרים שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שבעיר שיבקש עליו רחמים'. ב'ארחות יושר' (פכ"ו לגר"ח קניבסקי זצ"ל) כתב שישוד ברכת צדיק בנוי עה"פ 'ותגור אומר ויקם לך', שהקב"ה מסכים לדברי הצדיק, ומציינ הרבה דוגמאות מחז"ל שדברי חכם מתקיימים בין לברכה בין לקללה ואפילו שיצא מפיו בטעות. מאידך, כתב ב'נועם אלימלך' (פר' חוקת): התורה היא מרפא לכל, ואסור להתרפאות בד"ת. אלא הרושם שנשאר באדם והקדושה שנרשם בו ע"י לימוד התורה, על ידה יכול האדם לרפאות חולים. ואיך ירשם עליו קדושה, ע"י שימסור נפשו על לימוד התורה. ולפי"ז 'ילך אצל חכם' - ברכת האדם מרפאת מכח התורה שבקרבו.

שמעתי מרבי הלל כגן זצ"ל

שמעתי מרבי הלל כגן זצ"ל, שרבי זונדל הוטנר מאישישוק זצ"ל שהיה צדיק גדול, ובתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה. לימים פגש את ה'חפץ חיים' ושאלו, וכי צדיק אני, וא"ל דמובא בר"ן (נדרים ב.) דשאל על אחד מהראשונים (רבינו תם) בלשון 'פה קדוש איך אמר דבר זה', ולכאורה אינו מובן מה ענין 'פה קדוש' לסברא בתורה. ואמר שהביאור הוא דהנה אם הדין שאמר מכח סברא אינו נכון - יוצא שאמר שקר, וע"ז כתב הר"ן שהוא פה קדוש איך ישל באיסור שקר. ואתה צדיק ושומר את פיך. ממילא הקב"ה לא יכשילך בשקר, סיים ואמר ה'חפץ חיים' - לכן יכול אתה לברך לזקוקים, מאחר שהנך שומר על פיך. ויש מפרשים שמעלת הצדיקים

שמרגישים צער הזולת כצערם, ולכן תפילתם מועלת.

ויש צדיקים שנהגו לקבל כסף מהמבקשים להתברך אצלם, שאז הצדיק יתפלל גם עבור עצמו, דחוש שאם תפילתו לא תתקבל, הרי הכסף לא ניתן בלב שלם, ויהא בזה חשש לאבק גזל, ולכן מתפלל בשברון לב גם עבור עצמו ואז תפילתו נשמעת (טוב טעם ודעת להגר"מ שטרנבוך פר' וירא). עוד כתבו האחרונים להסביר מש"כ ה'נמוקי יוסף' שמי שיש לו חולה בתוך ביתו מבקש לפני הרב התופס ישיבה שיברך אותו, והטעם לכך עפ"י הגמ' בר"ה (י"ז) דתפילת יחיד אינו מועיל רק קודם גזר דין אבל לאחר גזר דין אינו מועיל, ותפילת רבים מועיל אף לאחר גזר דין, ומובא בגמ' (תענית ט): **מי שרבים צריכים לו דינו כרבים**, וכ"כ ב'פרשת דרכים' (סוף דרוש י"ג) ולכן הרב התופס ישיבה שמלמד לתלמידים תפילתו נשמעת גם לאחר גזר דין.

וכן מובא (במסכת סופרים פ"ח). עוד נהגו בירושלים להוליך הילדים לזקנים שיברכו אותם בגיל

י"ג. וכתב ה'מהר"ם שיק' (או"ח סי' רצ"ג) ישוב להערת האחרונים על המנהג לבקש מצדיק שיתפלל. הרי אחד מיסודי הדת שהניח הרמב"ם (בפיהמ"ש סנהדרין סוף פרק י"א) דאסור לעשות אמצעי להיות מליץ בינו ובין הקב"ה, וא"כ במה שמבקש מהצדיק שיתפלל עבורו נראה כאילו עושה את הצדיק כאמצעי ח"ו. וע"ז מבאר דאחד מהדברים שיגרום רחמים וחסד הוא כשהעונש מגיע גם לאחרים שלא ראויים לעונש, ואז ראוי שיעשה הקב"ה לפנים משורת הדין גם לאותו אדם שמגיע לו העונש, וכשאדם מודיע צערו לצדיק הוא מצטער עמו, וכיון שאין הצדיק ראוי שיצטער, בזכותו מרחם ה' על האדם האשם.

האם נוהגים לתת חיטים לפני העופות בשבת שירה ? ?

כתב ה"מגן אברהם" (או"ח סי' שכ"ד סק"ז): יש נוהגים לתת חיטים לפני העופות בשבת שירה, ואינו נכון, שהרי אין מזונותן עליך. וכתב ב'תוספת שבת': כיוון שנהגו כן לשם מצוה, דמפורסם שהעופות אמרו שירה בים - אין להקפיד בכך. וכן כתב ה"ערוך השולחן" (סי' שכ"ד סק"ג) שמנהג ישראל תורה, שהרי אין אנו טורחים בשבילם, אלא בשבילנו, דמורגל בפי ההמון שהעופות אמרו שירה על הים, ולכן אנו מחזיקין להם טובה, והכוונה בזה לזכור שמחת שירת הים. אולם על עצם דברי המג"א כתבו להעיר דהוא בעצמו (הל' יו"ט סי' תצ"ז סק"ב) כתב על דברי המחבר: "דגים ועופות וחיה שהם מוקצה - אין משקין אותם ביו"ט, ואין נותנים לפניהם מזונות, שמא יבוא ליקח מהם". וכתב המג"א (בסק"ב): אם נותן בריחוק קצת מהם, והם באים ואוכלין - אין איסור. וציפורים, שהדרך ליתן להם בריחוק מקום - מותר לתת להם. וא"כ מדוע דחה המג"א המנהג? אולם כתב ה'דגול מרובה' (ס' תצ"ז) דדברי המג"א הם דווקא באותן שמזונותן עליך, דאין איסור רק משום שמא ייקח מהם, ולכן מותר בריחוק מקום, אבל ב'אין מזונותן עליך' - אסור ליתן. וציפורים דאין מזונותן עליך - אסור אף בריחוק מקום. ואכן כתב רבי יעקב עמדין זצ"ל (בסידורו): 'מה שנהגו לשטוח חיטים לפני העופות - שטות ואסור הוא'. ועוד יש ליישב ע"פ דברי ה'הלבוש' להתיר בימות החורף לתת לעופות גם אם אין מזונותיהן עליך, משום שאין מצויין להם מזונות בשדה. וגם הר"ן סובר כן, וכיון דשבת שירה היא בימות החורף, יש לומר 'מנהג אבותינו תורה'. וה'אשל אברהם' כתב להתיר, דבין כך היה משליך שם שיירי האוכל - אין זו טירחא, ולכן מותר לנער המפה מהפירורים במרפסת או בחצר, אף שהציפורים יאכלו הפירורים, או שנעמדים לאכול ליד אדן החלון או מעקה המרפסת והפירורים נופלים כדרכם, ואינם חוששים.

השלכת מאכל לעופות - סגולה לרפואה

רבי חיים פלאגי' (או"ח סי' תרה אות ב) כתב: אם זורק מאכל לעופות בגנות, מקיים 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מהשמים' (שבת קנא:), וכן בחולה שמבקש רחמים - שמשליכים מאכל לעופות על הגגות כדי לרחם על הבריות, ובוזה יזכה שירחמו מהשמים עליו'. וכן כתב בספרו 'רפואה וחיים' (פ"ב אות עד): 'כשיש חולה בתוך ביתו - יעשה ותרנות, אפילו עם עופות השמים, ובדוק ומנוסה שיבקשו עליו רחמים'. ונראה שהמקור לסגולה זו הוא הגמ' (ב"מ דף פה.). על רבי, שבאו עליו ייסורים על שלא ריחם על אותו עגל שהוליכוהו לשחיטה והיה בוכה, וביקש להסתיר ראשו תחת כנפי בגדו של רבי, א"ל רבי: 'לך לשחיטה כי לך נוצרת'. אמרו ברקיע: כיון שאינו מרחם על היצורים, יבואו עליו ייסורים. ובסוף נתרפא בגלל שריחם על הבריות, שפעם אחת ביקשה שפחתו לגרש את בני החולדה שהיו שם בביתו, אמר לה רבי: 'עזבי אותם, הרי כתוב (תהלים קמה ט) 'ורחמיו על כל מעשיו'. אמרו ברקיע: כיון שהוא מרחם על הבריות, נרחם גם עליו, ומיד נתרפא (אוצר פלאות התורה).

- א. מדוע המצרים נכנסו לים?
- ב. איזה דברים בפרשתנו נאמרו על דתן ואבירם?
- ג. כמה עמלקים הרג יהושע?
- ד. מה הישראלי אמר לכלבו כשראה את מצרים על שפת הים, ומה עשה עם מנעלו?
- ה. מי עוד היה בקריעת ים סוף, מלבד ישראל והמצריים?
- ו. מדוע הוצרך הקב"ה להיבטח ליבשה?

רגלו על צוואר המצרי, ואומר לו: אכול מהיד שהשתעבדה בי, אכול מהמעיים שלא חסו עליי. ובש"ך עה"ת כתב דאחת הסיבות שעשה הקב"ה שיראו את מצרים מתים על שפת הים, דכל אחד ואחד ראה את הנוגש שלו והכירו והיה הישראלי טופח עם מנעלו על פניו ומכה בו.

- **תשובה לחידה ה.** רש"י (בתהלים ע"ח י"ב) כתב עה"פ נגד אבותם עשה פלא', אברהם יצחק ויעקב באו על הים והראם הקב"ה איך הוא גואל את בניהם. ומאידיך איתא במדרש אגדה עה"פ 'וירא את מצרים מת', דהכוונה על מצרים הזקן שהיה בן בנו של חם אביהם של כל מצרים שכבר מת, והעמידו הקב"ה מקברו שיראה פורענות בניו, וישראל ראוהו על שפת הים וזה מה שנאמר 'וירא ישראל את מצרים' שכבר מת על שפת הים.
  - **תשובה לחידה ו.** כתב הש"ך עפ"י המכילתא, דהים פלט את המצרים ליבשה, והיבשה פלטה את המצרים לים. אמרה היבשה: ומה בשעה שקיבלתי רק את דמו של הבל שהיה יחידי - נאמר לי 'ארורה האדמה', איך אני עכשיו יכולה לקבל דמם של כל אוכלוסין אלו, עד שנשבע לה הקב"ה שאינו מעמידה בדין עליהם, שנאמר 'נטית ימינך' ואין ימין אלא לשון שבועה, ולכך אמר 'תבלעמו ארץ' שהוא לשון ציווי.
- (מתוך עלונו של הרב צ'ולק בשלח תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** איתא בפרקי דר' אליעזר (פמ"ב) עה"פ בשה"ש (א, ט) 'לסוסתי ברכבי פרעה' - הסוס שרכב עליו פרעה ראה סוסיא בים, ורץ וצהל ונכנס לים אחריה, ואחרי שראו המצרים את פרעה שנכנס לים נכנסו כולם לים אחריו, ופירש הרד"ל זה מה שאמר הכתוב 'כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו' שע"י סוס פרעה נכנסו רכבו ופרשיו.
- **תשובה לחידה ב.** א. כתב התרגום יהונתן עה"פ 'ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ' דהיינו לדתן ואבירם שנשארם במצרים. ב. במדרש הגדול (פר' קורח) איתא עה"פ 'ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים' - דדתן ואבירם אמרו כן. ג. במד"ר (שמות פ"א וכ"א) איתא 'ויותירו אנשים ממנו' - זה דתן ואבירם. ד. כתב 'בעל הטורים' עה"פ 'וילן העם על משה' זה דתן ואבירם. ה. במדרש (תנחומא שמות סי' י') כתב עה"פ 'יצאו מן העם ללקוט' - זה דתן ואבירם (למכסה עתיק).
- **תשובה לחידה ג.** "א שהיו תתר"פ ריבוא עמלקים (10,800,000), וי"א קפ"ז אלף ריבוא (1,870,000,000) וי"א ת' אלפים ('מכסה עתיק' להגר"ח קנייבסקי זצ"ל)
- **תשובה לחידה ד.** במדרש (תהלים כ"ב א) מובא: 'כיון שנשתקעו (המצריים) בים, רמז הקב"ה לים והשליכן ליבשה, והיו ישראל רואין אותן מתים, והיו כל אחד מישראל נוטל כלבו והולך ונותן

המשך מעמוד 22 | הרב ישראל ליוש

האדם הפיקח, המדבר לברור את דבריו. הוא יכול לומר שעל אף שהיבשה נבנתה והתפתחה בידי האדם, הכל מושגח ומונהג בידי הבורא ית', אך הוא יכול חלילה לבחור אחרת ולומר שכוחו ועוצם ידי האדם עשו את החיל הזה, ואם היבשה השתנתה מכפי שהיתה בבריאתה, הרי אין העולם מונהג ומושגח על ידי הבורא ית', כפי שאמרו הפקחים המורדים, כאשר הושיב אותם המלך בפלטין שלו. בקריעת ים סוף, עם ישראל הגיע לפסגת האמונה... ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא... לא היו להם הרהורי כפירה ומחשבות 'כוחי ועוצם ידי', הנהגת הקב"ה בבריאה והשגחתו על כל צעד ושעל נראתה לעין כל, אז יכול היה הקב"ה להוציא את הים מידי האילמים המאמינים באמונה פשוטה ותמימה, לקרוע אותו ולהפקיד גם אותו בידי הפקחים, כי בזמן קריאת ים סוף בחרו הפקחים לנהוג כאילמים ולהאמין בתמימות שהכל מאיתו ית' והוא מנהיג את הבירה, והבריאה כולה מונהלת על ידו יתברך.

להם לא פה ולא אמירה ולא דיבור, הרי הן מקלסין אותי, כשאברא אדם על אחת כמה וכמה! עמד דור המבול ומרד בו, עמד דור אנוש ומרד בו, דור הפלגה ומרד בו, אמר הקב"ה: 'פנו אלו ועמדו ויבואו אותם שישבו בהם מקודם, הדא הוא דכתיב 'ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה'.

ביאור נפלא שמעתי מהגאון רבי יהודה קנר שליט"א, רב הגבעה הדרומית מודיעין עילית: המים לא השתנו מאז בריאתם, איש לא בנה עליהם ערים ובניינים, שדות וכרמים, הרי הם כאלמים, לא מדברים ולא מספרים דבר, המתבונן יראה בהם יד ה' והשגחה נפלאה, הם מכונסים במקומם ולא מציפים את היבשה, אינם מתייבשים ועושים רצון קונם בשקט מפליא...
היבשה, לעומתם, התפתחה בידי בני אדם, רשות נתן הקב"ה לבנות עליה ערים ובניינים, לטעת עצים ולרוע צמחים, הרי היא משולה לפקחים המדברים, בונים ופועלים. מעתה ניתנת הבחירה בידי

"ולכן תתחיל ללמוד עכשיו עם חברותא מסכת שבת. תתמקד במצב העכשווי ואל תחשוב על העתיד, ובעז"ה כשתהיה הפתעה נעימה ותתארס בעוד שבוע, כולנו נשמח ולאחר מכן תשב עם עצמך ותראה איך אתה מתאים את התוכניות שלך למצב החדש והמשמח כל כך".

"הנקודה הזאת, מבוססת על אותו הרעיון. מה אתה עכשיו מסתכל כמה זמן ייקח לך לסיים את הש"ס ובן כמה תהיה כשזה יקרה. עכשיו אתה בן 80? יופי, יהודי בגיל שמונים זה בדיוק הזמן המתאים ללמוד 'עמוד היומי'. גם בגיל 50 זה זמן מתאים וגם בגיל 15. אדם צריך לחיות את ההווה. אם עכשיו זה מתאים לך מבחינת לוח הזמנים והיכולת הקוגניטיבית, אז תעשה את זה. מה יקרה מחר? זה כבר לא בשליטה שלנו. אנחנו צריכים לעשות את מה שיש בידינו לעשות, והקב"ה כבר יעשה את מה שבידו לעשות".

עוד חודש אני מתארס ואז אני אהיה עסוק עם ההכנות לחתונה ואחר כך אצטרך לעבור לגור ליד ההורים של אשתי, והחברותא תתבטל...

"כל מה שאני רוצה לעשות, המחשבה הזאת מלווה אותי. זה משהו זמני מאוד, לזמן ממש קצר, אני לא יכול לבסס את עצמי. אני מרגיש כמו אדם שחי בתחנת רכבת, עד שאני אספיק לארגן לעצמי מיטה ולשכב לישון כבר תבוא הרכבת ואני אעבור לתחנה הבאה...".
 "אמרת לי שהיא צודקת, זה באמת מאוד קשה. אבל יש לזה פיתרון. להתנהג כאילו אתה לא עומד להתארס. אל תיתן לתקוות האלו להפריע לך לעשות את מה שאתה עושה עכשיו. ואם תתארס רק בעוד שנה? לא חבל להפסיד שנה שלימה בהמתנה וציפייה? זה גם הורס את הנפש שלך, כשאתה מצפה כל כך חזק ומתאכזב שוב ושוב, וגם גורם לך להתבזבז כל השנה הזאת בלי להתקדם לשום מקום, כי אתה כל הזמן בעמדת המתנה לקראת העלייה לרכבת."

אמונה חושית!

הסבא מקלם ממחיש את ההבדל בין אמונה חושית לאמונה ע"י חקירה.

לוי צויר שישנו אדם שמגיע ממחקי הג'ונגל הפראי. הוא אינו בקי בנימוסי העולם, אורחותיו רחוקים מאורחות בני האדם. מאכלו שונה וכל הרגליו אחרים לחלוטין.

הנה האדם הזה מגיע אל חברת בני האדם ורוצה ללמוד על אורחותיהם. הוא רוצה להבין על הרגלי אכילה.

צועד הוא אל בין החכמים ושואל אותם מהו הדבר המשביע ביותר שיש.

בא פילוסוף מדען וחוקר גדול ומלמד אותו חודשים ארוכים את תורת אבות המזון, את הרכיבים השונים ואת המעלות והחסרונות שבכל דבר. המסקנה היוצאת היא שלחם הוא הדבר המשביע ביותר.

משם צועד המתלמד אל הפקולטה השניה שם הוא פוגש את החוקר והמלומד השני. הוא מסביר לו חודשים ארוכים גם כן על כל אבות המזון וכו' בדרך שונה עם הוכחות חותכות אחרות לחלוטין.

מהם עולה שדווקא ירקות הם המשביעים את האדם.

הג'ונגליסט המתלמד יוצא משם מבולבל לגמרי... בדרך הוא נכנס לחנות לממכר מזון ומבקש לאכול. הוא אומר למוכר שהוא רעב ושיביא לו משהו משביע. המוכר פשוט נותן לו לחם...

יותר הוא לא צריך ראיות והסברים. הוא פשוט הבין בבירור את המציאות.

זהו ההבדל בין חקירות ופילוסופיה לאמונה חושית. לבני ישראל שיצאו ממצרים הייתה חסרה עוד מדרגה אחת.

דווקא אחרי שעברו את כל השנה האחרונה. מכות וניסים גלויים. יציאה ממ"ט שערי טומאה. לקראת מתן תורה וקבלת עול מלכות שמים היה צריך לחזק רק עוד דבר אחד.

'ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים!!' לחוש את האמונה, להרגיש בכל נימי הנפש את 'מבשרי אחזה אלו-ה' ברובד העמוק ביותר.

זה הדרך לקבל תורה, זו הדרך לעמוד בנסיון של היצר על קיום המצוות ועמידה בנסיונות.

משם צעד רגלית במשך ארבע שעות! יהודי למעלה מגיל שבעים חולה לב וסוכר גבוה, לא לפני שחישבן עם בנו איך ללכת ולא להסתבך עם בעיה של הליכה מחוץ לתחום שבת.

כל זה מדובר בשביל אשה שהוא לא מכיר לא אותה וגם לא את בנה החוזר בתשובה, אבל מצווה, ועזרה לזולת לא שואלים למי ולא איך, ולא מה המחיר האישי שהוא ישלם עליה.

הנסיעה נפגש עם ביתה של הגברת ושוחח עמה בכל מיני דרכים, שש שעות! עמל לשכנע אותה עד שהשתכנעה, רק אז חזר לרכבו לנסוע חזרה, כשהשעה היא שעה לפני כניסת השבת, הוא נסע עד עשרים דקות לפני השקיעה, החנה את רכבו בצדי אחת הכבישים הראשיים, נטש את הרכב ועצר מונית של גוי, נסע איתו עוד עשר דקות, ואז מסר לו את מפתחות הרכב אמר לו היכן הרכב נמצא, וביקש שבמוצאי שבת יגיע לכתובת הבית שלו, יסיע אותו למקום הרכב והוא ישלם לו בעין יפה...

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, ורעייתו מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

מה מברכים על קליפות תפוח? מה מברכים על קליפות הדרים? ומה מברכים בט"ו בשבט על מרקחת האתרוגים?

קליפה הנאכלת בדרך כלל ביחד עם הפרי, כגון קליפות תפוח ואגס - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שיש לברך עליה העץ; אם משום שהיא עצמה נחשבת כחלק מהפרי, מאחר ובדרך כלל נאכלת עמו, ואם משום שכמעט תמיד דבוק בה מעט מהפרי.

אולם, הכוסס קליפות הדרים, אינו מברך עליהן, משום שאינן ראויות לאכילה. ואם הן מסוקרות, או מעובדות לאכילה באופן אחר, הדין כך: אם מקורן מפירות הדר שגודלו במיוחד לצורך אכילת הקליפות - כתבו הערוך השולחן והכף החיים, שיש לברך עליהן 'העץ', משום שבאופן זה נחשבת הקליפה כעיקר הפרי.

ואם מקורן בפירות רגילים, כמצוי בייצור ביתי של קליפות הדר - נחלקו הפוסקים בנוגע לברכתן; ולהלכה, פסק המשנה ברורה, שלכתחילה, יש לברך עליהן 'שהכל', ובדיעבד, אם בירך 'העץ' או 'האדמה', יצא ידי חובה.

ובנוגע למרקחת של קליפת אתרוג עם סוכר ודבש, שמנהג ישראל מקדמת דנא להכין אותה מאתרוגים שבירכו עליהם בחג הסוכות, ולאוכלה בט"ו בשבט - נחלקו הפוסקים: לדעת הבן איש חי, דינה ככל קליפות ההדר, וברכתה 'שהכל', מאחר ולא נטעו את האתרוג לצורך אכילת הקליפות.

אולם, הכף החיים כתב בשם כמה אחרונים, שיש לברך על מרקחת זו 'העץ'. וכן דעת הגר"ש וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שמאחר והקליפה העבה של האתרוג היא עיקר האוכל שבפרי האתרוג, והמרקחת היא הצורה היחידה שבה ניתן לאכול קליפה זו, דינה כפרי עצמו, וברכתה 'העץ', למרות שלא נטעו את האתרוג לשם כך.

ומרקחת העשויה מהקליפה החיצונית הדקה של האתרוג - זו הירוקה או הצהובה - לכלל הדעות דינה ככל קליפות ההדר, שלכתחילה ברכתן 'שהכל'.

מה מברכים על הלימון? ומה מברכים על מיץ לימון המעורב בסוכר?

מאכל חמוץ או מר שאינו ראוי לאכילה, אין לברך עליו. ואם הוא ראוי לאכילה בשעת הדחק, יש לברך עליו 'שהכל', ואף אם מדובר בפרי העץ.

ובהקשר זה, דנו הפוסקים בנוגע לפרי הלימון: אחד מקדמוני האחרונים, מהר"י קשטרו זצ"ל, כתב בספרו ערך לחם, כי הלימון אינו ראוי לאכילה בפני עצמו, ואין לברך עליו. והבן איש חי, בספרו רב פעלים, הביא את דבריו, וכתב, כי אין הדברים אמורים אלא על לימון חמוץ במיוחד, שבדרך כלל

אדם אינו מסוגל לאוכלו מרוב חמיצותו, אבל לימון רגיל, בשעת הדחק ניתן לאוכלו בפני עצמו, וברכתו 'שהכל'. וכן כתבו הכף החיים והערוך השולחן. והרב פעלים הוסיף, שאף לימון חמוץ מאוד, ראוי שלא לאוכלו ללא ברכה, ויש לפוטרו על ידי מאכל אחר שברכתו 'שהכל'.

ובנוגע ללימון שבזמננו - לדעת הגר"ש ז"א איערבך זצ"ל, אף הוא ברכתו 'שהכל'. אולם, לדעת האור לציון, חמיצותו של הלימון שבזמננו פחותה

מבעבר, והוא נחשב כראוי לאכילה אף שלא בשעת הדחק, ולכן ברכתו 'העץ'.
אולם, מיץ לימון שמערבים בו סוכר כדי למתקן, ובאופן זה הוא ראוי לשתייה גם שלא בשעת הדחק - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל שברכתו 'העץ',
משום שהפרי עצמו בדרך כלל אינו נאכל, והמיץ הוא אפוא ייעודו העיקרי של הפרי, ולכן ראוי הוא לברכת 'בורא פרי העץ'. ולמרות שמעורב
במיץ סוכר, המיץ הוא העיקר והסוכר אינו אלא טפל.

מה מברכים על רסק פירות שמעורבות בו חתיכות פרי? האם 'פִּירָה אִינְסֵטְנַט' נחשב כתפוח אדמה? ומי שאוכל תפוח ושוקולד - מה יברך ומתי?

פרי שריסקוהו או שמיעכוהו באופן שתואר הפרי וצורתו אינם ניכרים כלל - ברכתו 'שהכל'.
ובדיעבד, אם בירך 'העץ', או 'האדמה' - כפי הברכה המתאימה לפרי זה כשהוא בשלימותו - יצא ידי
חובה; אולם, אם לא מקובל כלל לאכול פרי זה בצורת רסק, יתכן שאף בדיעבד לא יצא ידי חובה.
ומאידך, אם בדרך כלל נאכל פרי זה בצורת רסק, יש לברך לכתחילה 'העץ' או 'האדמה', למרות שתוארו וצורתו אינם ניכרים.
ואם מעורבות בְּרֶסֶק חתיכות מהפרי - לדעת הכף החיים, הגרש"ז אויערבך זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, בירך 'העץ' [או 'האדמה'] על חתיכת
הפרי, ופוסט בכך את הרסק. אולם, לדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, יברך תחילה 'שהכל' על הרסק, ולאחר מכן יברך על חתיכת הפרי. ואם ברסק
עצמו ניכרים מעט תואר הפרי וצורתו - מברך על הרסק עצמו 'העץ' או 'האדמה', כפי המתאים לפרי זה.
ועל פי כללים אלו, הורו הגר"ש וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל בנוגע למְמַעַךְ תפוחי אדמה - המכונה 'פִּירָה' - שאם מיעכוהו במועך ידני,
ברכתו 'האדמה'. אך אם ריסקוהו במעבד מזון ('בְּלֶנְדֵר') עד שנעשה נוזלי, ברכתו 'שהכל'.
ו'פִּירָה אִינְסֵטְנַט', העשוי מאבקת תפוחי אדמה שמוסיפים לה מים - לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, ברכתו 'שהכל', כיון שבהיותו אבקה איבד
הפרי את תוארו לחלוטין. אולם, לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והגר"פ שיינברג זצ"ל, מאחר וכעת יש לו צורה רגילה
של תפוחי אדמה מעוכים, נחשב הדבר שהפרי שב לקדמותו, וברכתו 'האדמה'.
ולביבות או פשטידה ('קוגל') העשויות מתפוחי אדמה: לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והגר"ש וואזנר זצ"ל, ברכתן
'האדמה'. אולם, לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, מאחר ונוצרה צורה מחודשת של תבשיל או מאפה - ברכתן 'שהכל', אלא אם כן ניכרות בתוכן
חתיכות תפוחי אדמה.
ובנוגע לרסק חצילים - לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, יש לברך עליו 'האדמה', משום שאף במצב זה ניכר בו כי הוא עשוי מחצילים. אולם,
לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, אם עצם הפרי אינו ניכר, אלא ניכר שהוא עשוי מחצילים רק מחמת הגרעינים הדקים המצויים בפרי החציל, ברכתו
'שהכל'.
ועוד בנושא זה - דיון בנוגע לברכת השוקולד: השוקולד, מיוצר מפולי קקאו טחונים המעורבים בסוכר ורכיבים נוספים, ובחלק ממוצרי
השוקולד מהווה הקקאו רוב בתערובת, או לפחות עיקר התערובת. ובעקבות כך, עורר הגרש"ז אויערבך זצ"ל, כי מאחר וזו צורת אכילתם של
פולי הקקאו, דהיינו, כשהם טחונים ומעורבים בדבר אחר - יתכן שברכת השוקולד היא 'העץ'. ולכן הורה, שהאוכל פרי שברכתו 'העץ' יחד
עם שוקולד, יברך 'שהכל' על מאכל אחר, משום שיתכן כי השוקולד נפטר בברכת 'העץ'. ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, יש להקדים ולברך
'שהכל' על השוקולד, ולאחר מכן לברך 'העץ' על הפרי.

סימן רב סעיפים ד - יד

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
'העמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

ואני הרי לא מרצה, גם לא רב גדול, בסך הכל איש תחזוקה פשוט... אבל השתדלתי לדבר בשפת הלב, גם אשתי דיברה מתוך לבה, וכך שכנענו רבים מהדיירים, אבל היו גם אנשים שסירבו בכל תוקף לחתום... שלוש שנים (!) ארכה מלאכת השכנוע

הסיפור המיוחד על זוג שזכו להיפקד בזכות פעילותם לשמירת השבת

החתימות, אמרו לנו: 'פג תוקף'! יש כאן דיירים שחתמו לפני שלוש שנים ושנתיים, ואולי בינתיים הם כבר לא גרים בדירה, אולי מתו, אולי מכרו, אולי יש שוכרים אחרים, ייתכן שכיום מתגורר מישהו אחר במקומם, וחתימת ידו לא מופיעה כאן... רק המחשבה על כך שעליי לעבור את כל הסיפור הזה מחדש הפילה אותי לייאוש. שלוש שנים עבדתי, בזבזתי זמן, הקדשתי ימים ולילות כדי לשכנע אנשים, להסביר להם, ועכשיו לחזור על כל זה עוד פעם... מחשבות הייאוש לא פקדו אותי למשך זמן ממושך, ודי מהר הבננו, אני ואשתי, שזוהי מחשבה שבאה מהיצר הרע... הלכנו שוב לכל הדיירים, ואכן - היו כמה דיירים שהתחלפו, אך גם מהם הצלחנו בסיעתא דשמיא להשיג חתימות, ותוך פרק זמן קצר יחסית הגשנו לעירייה את החתימות של כל דיירי הרחוב. העירייה, בהסכמת משרד התחבורה, סגרה העירייה את הרחוב לתנועת כלי רכב בשבת, ובאותו שבוע - אשתי נפקדה! על הטרחה שלי זכינו בן, ועל הטרחה של אשתי זכינו בבת", סיים האיש את סיפורו. יהודי הזה לא פתר את בעיות שמירת השבת בכל הארץ, גם לא רק את של גוש דן. הוא 'בסך הכל' דאג שחמש-עשרה מכוניות לא ייסעו ברחוב בבני ברק, אבל הוא דאג לכבוד שמים! ומדה כנגד מדה הקב"ה דאג לו. הקב"ה אינו מבקש מאף אחד מאתנו שנפתור בעיות גדולות. הוא מבקש שנעשה צעד קטן, פעולה קטנה לכבוד שמים, ובוודאי המתאמץ לכבוד שמים - יזכה לנסים שבאמצעותם יתגלה כבוד שמים!

(שש באמרתך) (מתוך עלונו של רב חנניה צ'ולק בשלח תשפ"ג)

באחד מתלמודי התורה בבני ברק עובד איש תחזוקה כבן ששים, אשר הוא ורעייתו, כבת חמישים וחמש, לא זכו להיפקד בילדים. והנה, לפני זמן קצר נולדו להם תאומים, בן ובת! שאלו אותו: במה, לדעתך, זכית להיפקד, כאשר נראה היה כי אפסו הסיכויים? וכך אמר: אני מתגורר ברחוב חברון בבני ברק. ברחוב זה היו נוסעות כחמש-עשרה מכוניות בשבת. לבי נצבט בכאב בראותי את חילול השבת ברחוב בו אני מתגורר. פניתי לעירייה כמה פעמים ושאלתי: הרי אתם עירייה השומרת תורה ומצוות, איך אתם מאפשרים מציאות כזו, בה כלי רכב נוסעים ברחוב זה בשבת?! התשובה שקבלתי היתה כי הדבר לא תלוי בהם, אלא במשרד התחבורה, ומשרד התחבורה לא מאשר סגירת כביש, אלא אם כן כל דיירי הרחוב חותמים על כך שהם מעוניינים בסגירתו. הקב"ה נתן לי ולאשתי זמן. הלכנו מבית לבית, מדלת לדלת, במטרה להחתים את כל דיירי הרחוב על הבקשה לסגירת הרחוב לתנועת כלי רכב בשבת. בכל בבין בממוצע גרו שנים-עשר דיירים. היו כאלו שחתמו מיד, היו כאלו שהיה צריך להקדיש זמן רב להסביר להם מהי שבת, 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ושבת שמה', ולשכנע אותם לחתום. ואני הרי לא מרצה ב'ערכים', גם לא רב גדול, בסך הכל איש תחזוקה פשוט... אבל השתדלתי לדבר בשפת הלב, גם אשתי דיברה מתוך לבה, וכך שכנענו רבים מהדיירים, אבל היו גם אנשים שסירבו בכל תוקף לחתום... שלוש שנים (!) ארכה מלאכת השכנוע, וכך זכינו להחתים את רובם המכריע של דיירי הרחוב! אולם, כשהגענו לעירייה עם